

SUOMEN PANKKI

1961

VUOSIKIRJA

LAATINUT
SUOMEN PANKIN
TALOUSTIETEELLINEN TUTKIMUSLAITOS

42. VUOSIKERTA

HELSINKI 1962

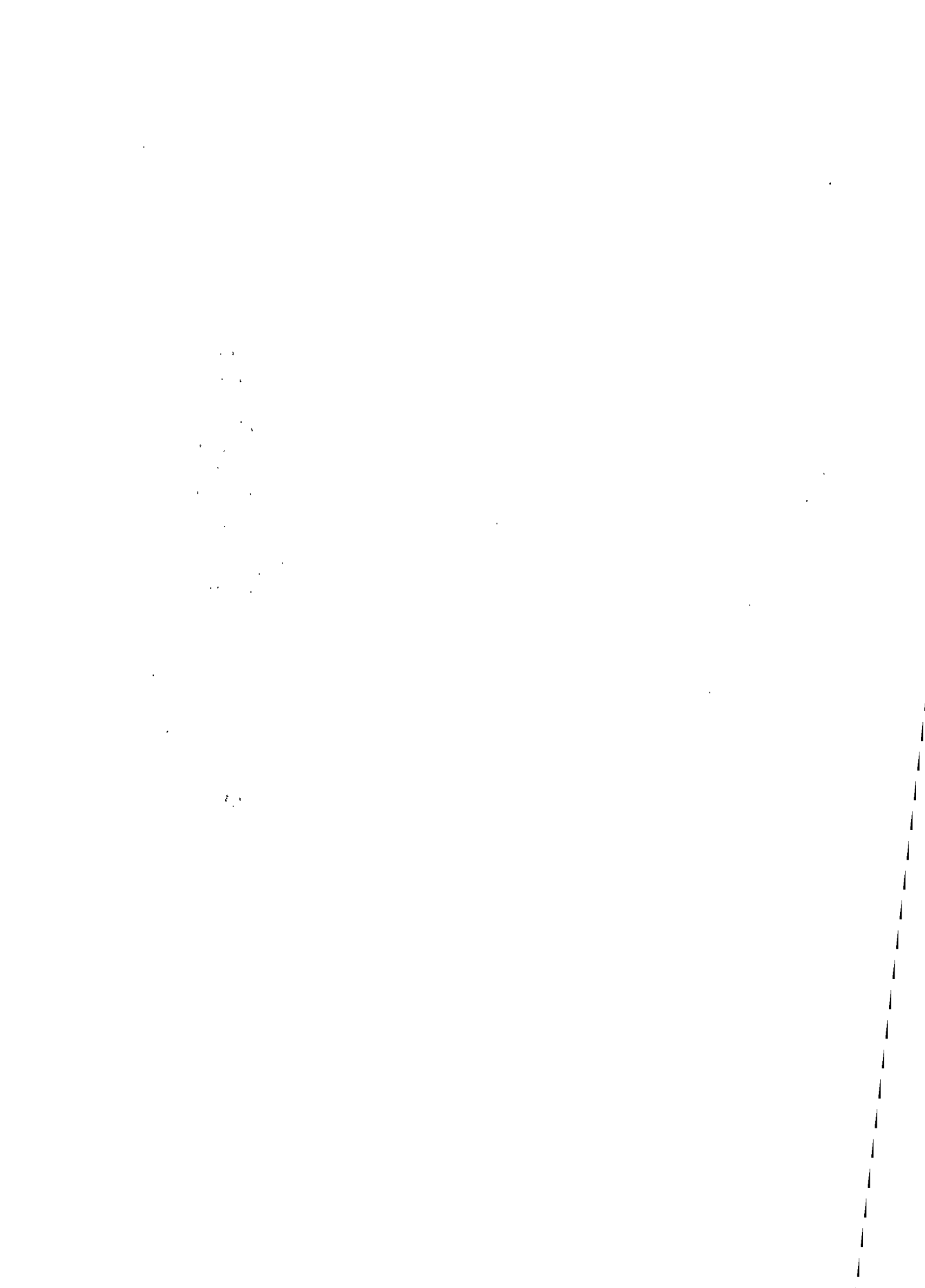
HELSINKI 1962
VALTIONEUVOSTON KIRJAPAINO

Käsillä oleva Suomen Pankin vuosikirja toimintavuodelta 1961 on laadittu samaan uusittuun muotoon, joka omaksuttiin edellistä vuosikirjaa toimitettaessa. Tekstiosastossa selvitetään pankin raha-, luotto- ja valuuttapolitiikkaa sekä näihin liittyviä toimenpiteitä ja tarkastellaan pankin taseiden kehitystä kertomusvuoden aikana. Uutena lukuna tämä vuosikirja sisältää selonteon vuoden 1963 alussa toimeenpantavasta rahanuudistuksesta, missä yhteydessä myös julkaistaan rahanuudistusta koskevat lait. Taulukkosastossa on esitetty yksityiskohtaisia tietoja pankin taseista ja eri pankki-toimista vuonna 1961.

Vuosikirja julkaistaan edelleenkin kolmena yhtäpitävänä painoksena, suomen-, ruotsin- ja englanninkielellä. Kirja on laadittu Suomen Pankin taloustieteellisessä tutkimuslaitoksessa.

Helsingissä 18 päivänä huhtikuuta 1962.

HEIKKI VALVANNE

Sisällysluettelo

	Sivu
I. Taloudellinen kehitys vuonna 1961	7
II. Luotto- ja pääomamarkkinat	
Rahapolitiikan tavoitteet ja toimenpiteet	10
Rahalaitokset	14
Arvopaperimarkkinat	18
Valtiontalous	18
Obligaatiomarkkinat	20
III. Valuuttapolitiikka ja maksutase	
Valuuttakurssit	22
Ulkomainen maksuliike	23
Maksutase ja valuuttavaranto	24
IV. Pankin taseet	
Ulkomaiset tilit	27
Valtion tilit	28
Pankkien tilit	28
Yritysten tilit	29
Muut tilit	29
V. Suomen suhteet kansainvälisiin rahalaitoksiin	
Kansainvälinen Valuuttarahasto (IMF)	31
Kansainvälinen Jälleenrakennuspankki (Maailmanpankki, IBRD)	32
Kansainvälinen Rahoitusyhtiö (IFC)	33
Kansainvälinen Kehittämisjärjestö (IDA)	33
VI. Vuoden 1963 rahanuudistus ja uusi rahalaki	
Uusi rahayksikkö	35
Siirtymävaihe	36
Markan kulta-arvo ja sen määrääminen	37
Uudet lait	38
Rahalaki	39
Laki rahalain voimaansaattamisesta	41
Taulukot: Suomen Pankin toiminta	
1. Omaisuustase vuosina 1954—1961	2
2. Erinäisiä tilejä vuosina 1952—1961	10

	Sivu
3. Valuuttavaranto kunkin vuoden ja neljänneksen lopussa vuosina 1958—1961	12
4. Tulostase vuosina 1956—1961	12
5. Suomen Pankin soveltamia korkoja vuosina 1934—1961	13
6. Liikkeessä oleva setelistö keskimäärin kunakin kuukautena vuosina 1954—1961	13
7. Setelinanto vuosina 1952—1961	14
8. Liikkeessä olevat setelit ja metallirahat vuosien 1954—1961 lopussa	16
9. Setelinvalmistus ja setelinpoltto vuosina 1957—1960	17
10. Setelit ja metallirahat vuonna 1961	17
11. Vaihto eri tileillä vuonna 1961	18
12. Kotimainen clearing-liike: vaihdettujen postivekselien ja shekkien sekä tilisiirtojen lukumäärä ja arvo vuosina 1958—1961	18
13. Omat varat vuosien 1946—1961 lopussa	19
14. Voittovarojen käyttö vuosina 1946—1961	19
15. Parikurssit ja avista-myyntikurssit vuonna 1961	20
16. Avista-myyntikurssit keskimäärin kunakin kuukautena vuonna 1961	28
17. Avista-myyntikurssit vuosina 1946—1961	30

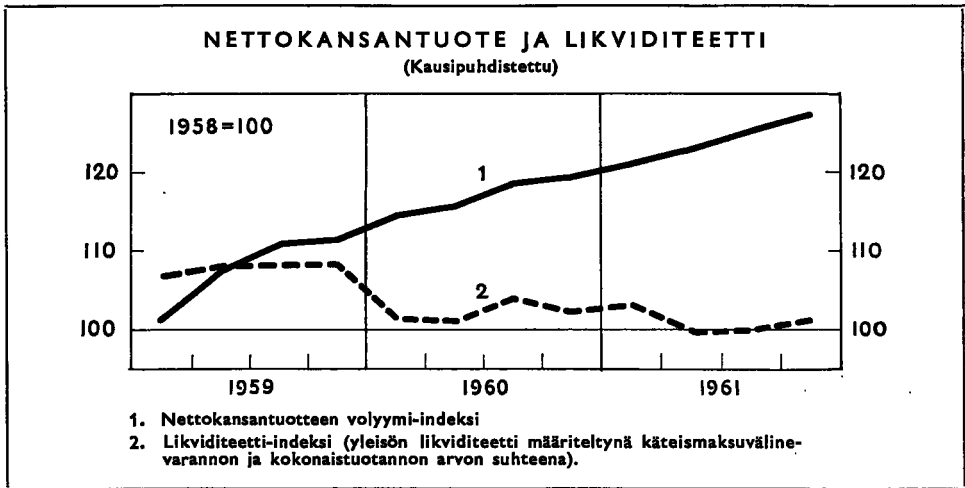
Eduskunnan pankkivaltuusmiehet vuoden 1961 lopussa	32
Suomen Pankki vuoden 1961 lopussa (henkilöluettelo)	32

I. TALOUDELLINEN KEHITYS VUONNA 1961

Taloudellinen nousukausi, joka oli alkanut vuoden 1958 lopulla, jatkui keskeytyksittä vuoden 1961 aikana. Nousu oli voimakkaimmillaan vuonna 1960, jolloin reaalikansantuote kasvoi 9 %. Vuonna 1961 kasvuvauhti selvästi tasaantui ja kansantuotteen lisäys edellisestä vuodesta oli 6 % eli samaa luokkaa kuin vuonna 1959, jolloin noususuhdanne oli päässyt jo hyvään alkuun. Reaalikansantuotteen kausitasoitettu indeksi ylitti vuoden 1961 viimeisellä neljänneksellä jo 28 %:lla vuoden 1958 toisen neljänneksen aallonpohjatason ja vuoden 1956 viimeisellä neljänneksellä saavutetun suhdan-
nehuipun 22 %:lla.

Leimaa antavana vuoden 1961 alussa vallinneelle tilanteelle oli lähes kaikilla tuotantotoiminnan aloilla havaittavissa ollut vilkkaus. Tuotannon-
tekijäin täyskäyttöisyyden saavuttaminen johti kuitenkin kasvuvauhdin tasaantumiseen edellisestä vuodesta. Kokonaistyöpanos oli vuonna 1961 keskimäärin 4.5 % korkeampi kuin edellisenä vuonna, mihin tulokseen päästiin vain voimistuneen työntensiteetin ansiosta. Työttömyyttä ei käytännöllisesti katsoen esiintynyt koko vuonna ja kesäkuukausien aikana ilmeni jopa työvoiman puutetta rakennustoiminnan ja varsinkin metsätalouden piirissä.

Tärkeimpiä tuotantotoiminnan kasvuun ja sen korkealla pysymiseen vaikuttavia tekijöitä olivat vuoden alkupuolella vienti ja kiinteät investoinnit. Investointien osalta painopiste oli talonrakennustoiminnassa ja erityisesti asuinrakennustoiminnassa. Vuoden jälkipuoliskolla kysynnän paine kohdistui erityisen voimakkaana kulutustavaroihin, mikä oli seurausta sitä edeltäneestä kotitalouksien tulojen huomattavasta lisäyksestä. Kiinteistä investoinneista oli asuinrakennustuotannon ohella merkille pantava kone- ja laiteinvestointien uudelleen voimistuminen. Viennin osalta pyöreän puutavaran ja paperiteollisuustuotteiden vienti jatkui tyydyttävänä. Sen sijaan sahatavaran vienti taantui selvästi, mikä pääosin oli seurausta Länsi-Euroopan maiden tuotantotoiminnan tasaantumisesta alemmalle kasvuvauhdin tasolle.

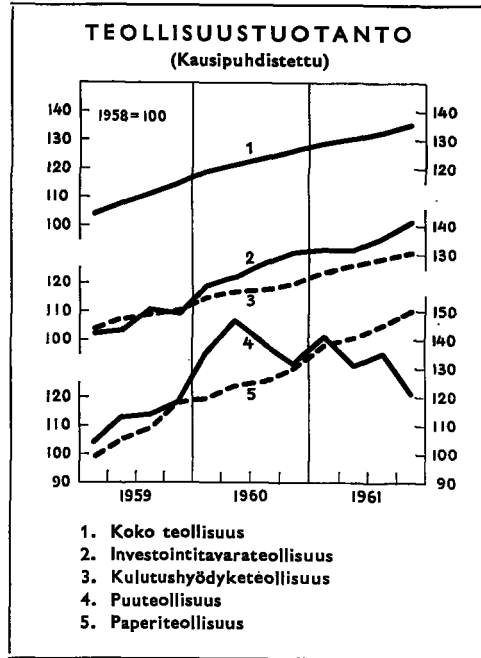
Kotimaisen tuotantotoiminnan kasvuvauhdin hidastuessa investointi- ja erityisesti kulutusvaroihin kohdistunut kysyntäpaine purkautui kuten kahtena edellisenäkin vuonna lisääntyneenä tuontina. Kun vienti ei kaikilta osin pystynyt kasvamaan vastaavassa määrin, muodostui kauppataseen vajaus 31 miljardiksi markaksi eli 7 miljardia markkaa suuremmaksi kuin edellisenä vuonna. Voimistuneesta kysyntäpaineesta huolimatta kotimainen hintataso säilyi koko vuoden suhteellisen vakaana.

Yhteiskunnan likvidiys pysytteli vuonna 1961 suunnilleen samalla tasolla, jonka se oli saavuttanut edellisen vuoden aikana. Tosin pankkien luotonanto lisäsi runsaasti rahantarjontaa, mutta toisaalta valuuttasaatavat eivät myötävaikuttaneet rahantarjonnan kasvuun jyrkästi paisuneen tuonnin ansiosta, mitä pankkien voimakkaasti laajentunut luotonanto juuri oli edistänyt. Pitkälle vuoden jälkipuoliskolle saakka valtiontalous oli vaikutuksiltaan kontraktiivinen, mutta vuoden lopulla sen vaikutus oli selvästi rahantarjontaa lisäävä.

Suomen Pankki pyrki rahapolitiikassaan jarruttamaan kokonaiskysynnän kasvua hillitsemällä pankkien luotonannon laajenemista. Vaikuttaakseen rediskonttaavien rahalaitosten luottopolitiikkaan Suomen Pankki korotti rediskonttauksista perittävän lisäkoron asteikkoa eräiltä osin sekä salli näiden rahalaitosten laajentaa antolainauskorkojensa porrastusta. Ulottaakseen rahapoliittiset toimenpiteensä myös muihin rahalaitoksiin Suomen Pankki aikaansai neuvotteluteitse huhtikuun lopussa kaikkia rahalaitoksia koskevan kassavarantosopimuksen, jonka mukaan rahalaitokset sitoutuivat suorittamaan erityisille kassavarantotileille Suomen Pankkiin tietyn osan ottolainauksensa kasvusta.

Vuoden 1961 reaalityaloudellista tulosta havainnollistavat hyödykkeiden kokonaistarjonnan ja kysynnän volyymin muutokset edelliseen vuoteen verrattuina. Kokonaistarjonta kasvoi 6.4 % bruttokansantuotteen noustessa 6.3 % sekä tavaroiden ja palvelusten tuonin 6.9 %. Likimain samaa suuruusluokkaa, olivat kokonaiskysynnän eri komponenttien muutokset; kotimainen bruttoinvestointi nousi edellisestä vuodesta 6.6 % eli suunnilleen saman verran kuin sekä yksityinen että yhteiskulutus. Tavaroiden ja palvelusten vienti lisääntyi 5.7 %.

Eri elinkeinoista olivat ekspansiivisimmat talonrakennustoiminta, kauppa ja teollisuus. Ensiksi mainitun tuotanto kasvoi 11.6 % vuodesta 1960 vastaavan nousun ollessa kaupassa 9.9 % ja teollisuudessa 7.5 %. Tuotannon suoranaista alenemista ilmeni ainoastaan maa- ja vesirakennustoiminnassa, mikä oli ilmaus koko vuoden vallinneesta hyvästä työllisyys-tilanteesta muissa elinkeinoissa.

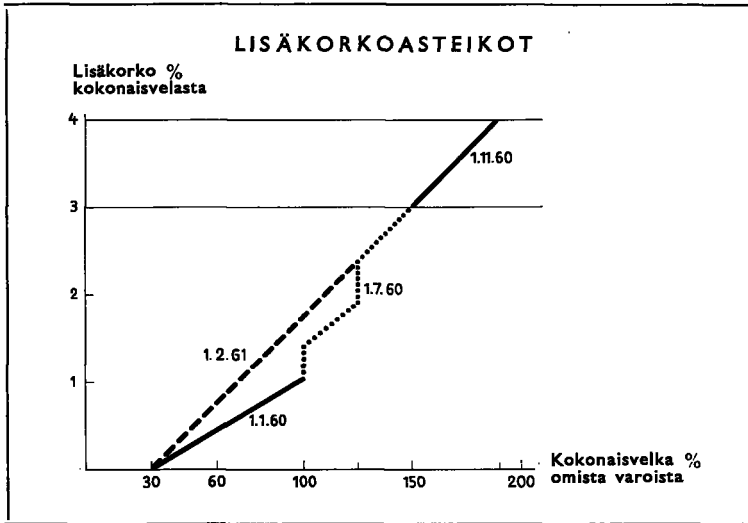

II. LUOTTO- JA PÄÄOMAMARKKINAT

Rahapolitiikan tavoitteet ja toimenpiteet

Hillitäkseen rediskonttaavien rahalaitosten luotonannon kasvua ja tehostaakseen niiden pyrkimyksiä maksuvalmiutensa parantamiseksi Suomen Pankki muutti rediskonttauksista perittävän lisäkoron määräämisperusteita helmikuun alusta. Rahalaitokset päätettiin tällöin vapauttaa kokonaan lisäkoron maksamisesta niinä kuukausina, jolloin ne vahvistavat maksuvalmiuttaan määräosuudella ottolainauksensa kasvusta. Mainittu määräosuus oli sitä pienempi, mitä parempi oli rahalaitoksen maksuvalmius. Samassa yhteydessä yhtenäistettiin lisäkoron asteikko, minkä seurauksena lisäkoron rasitus kasvoi entisestä rahalaitoksen kokonaisvelan ollessa yli 30 % mutta alle 125 % rahalaitoksen omista varoista (ks. oheista kuviota). Ensiksi mainitulla keinolla rahalaitosten maksuvalmiuden parantamiseksi ei kuitenkaan käytännössä osoittautunut olevan sanottavaa vaikutusta, ja antolainauksensa kasvaessa rahalaitokset pian luopuivat pyrkimästä Suomen Pankin asettamiin maksuvalmiustavoitteisiin. Luotonannon kasvua jarrutti kuitenkin varsin huomattavasti se, että lisäkoron asteikko oli ylenevä, niin että lisäkoron suhteellinen rasitus automaattisesti lisääntyi rahalaitosten rediskonttausten kasvaessa. Lisäkoron enimmäissuuruus oli koko kertomusvuoden ajan 4 %. Tätä korkoa rahalaitokset eivät ole oikeutetut veloittamaan asiakkailtaan.

Suomen Pankki oli jo vuoden 1960 kesäkuun alusta sallinut rediskonttaavien rahalaitosten laajentaa antolainauskorkojensa porrastusta määrätyissä rajoissa. Kertomusvuonna tätä porrastusta lisättiin siten, että maaliskuun alusta sallittiin kyseisten rahalaitosten soveltaa yli 7 %:n mutta enintään 8 %:n korkoa luottomäärään, joka on enintään 20 % asianomaisen rahalaitoksen vuoden 1960 lopussa olleesta luotonannosta yleisölle. Korkojen muuttamisen edellytyksenä oli, että rahalaitoksen punnittu keskimääräinen antolainauskorko ei ylitä 7 %:a. Kuten edellisellä vuonna, koronkorotukset kehoitettiin nytkin kohdistamaan lähinnä koti- ja ulkomaisten kulutus-

tavarain kysyntää lisääviin luottoihin ja koron alennukset sellaisiin luottoihin, jotka edistävät vientiä tai kotimarkkinateollisuuden ulkomaista kilpailukykyä. Useimmat rediskonttaavista rahalaitoksista suorittivatkin korkojensa porrastuksen näissä rajoissa ja vuoden lopussa oli yli 7 %:n korolla annettujen luottojen määrä yhteensä 54.6 miljardia markkaa.

Rediskonttausten peruskorko pysytettiin entisellään eli $6\frac{3}{4}$ %:na. Pankki harkitsi vuoden aikana peruskoron korottamista saadakseen aikaan yleisen korkokannan nousun, mutta johtokunnan tätä koskeva esitys ei saavuttanut eduskunnan pankkivaltuusmiesten hyväksymistä.

Kun Suomen Pankin rahapoliittiset toimenpiteet kohdistuivat suoranaisesti vain rediskonttaaviin rahalaitoksiin, so. liikepankkeihin ja Osuuskassojen Keskus Oy:öön, pankki ryhtyi maaliskuussa neuvotteluihin saadakseen aikaan kaikkia rahalaitoksia koskevan kassavarantosopimuksen. Sopimus solmittiinkin huhtikuun 29 päivänä. Sen mukaan rahalaitokset sijoittavat toukokuun alusta lukien erityisille Suomen Pankissa pidettäville kassavarantotileille sen osan ottolainauksensa kasvusta (ultimo), joka ylittää 80 % niiden ottolainauksessa vastaavana ajanjaksona vuotta aikaisemmin tapahtuneesta kasvusta. Sijoitusten määrä on kuitenkin enintään 20 % ottolainauksen tulevasta kasvusta. Sijoitusvelvollisuus on voimassa vuoden eli huhtikuun loppuun 1962, minkä jälkeen kassavarantotileille sijoitetut varat palautetaan rahalaitoksille kahtena eränä, elo- ja marraskuussa 1962. Sopimuksen piiriin kuuluvat liikepankkien ja Osuuskassojen Keskus Oy:n lisäksi Postisäästöpankki sekä ne säästöpankit, osuuskassat ja osuuskuntien säästökassat, joiden ottolainaus yleisöltä huhtikuun lopussa 1961 oli vähintään 200 milj. markkaa. Suomen Pankki sitoutui maksamaan kassavaranto-

tileille sijoitetuille varoille vuotuisen koron, joka on $\frac{1}{2}$ prosenttiyksikköä korkeampi kuin asianomaisten rahalaitosten keskimääräinen ottolainauskorko. Kassavarantotileille kertyi vuoden loppuun mennessä 4 343 milj. markkaa.

Vuoden aikana suoritettiin rahalaitosten kanssa varsin runsaasti termiinkauppoja valtion obligaatioilla. Näiden termiinkauppojen tarkoituksena on ollut tasoittaa rahalaitosten kassan tarpeessa tilapäisesti, etenkin kuukausien vaihteessa esiintyviä vaihteluita. Kauppojen kohteena olleista valtion kassaobligaatiolainoista ensimmäinen, 3 000 milj. markan määräinen laina erääntyi kertomusvuoden lopussa. Jäljellä oleva, niin ikään 3 000 milj. markan määräinen laina erääntyy kesäkuussa 1962. Eräissä tapauksissa on termiinkauppoja suoritettu myös valtion muilla obligaatioilla.

Vuoden 1960 aikana ei pankki rahamarkkinain kireyden vuoksi ollut voinut jatkaa pyrkimyksiään vapautua suoranaisesta luotonannostaan yksityisille asiakkaille. Kertomusvuoden aikana ja nimenomaan sen loppupuolella aloitettiin asiassa jälleen neuvottelut liikepankkien ja asiakkaiden kanssa ja niiden tuloksena sovittiin useiden asiakasluottojen siirtämisestä kokonaan tai osittain liikepankeille. Suomen Pankin diskonttokorot, joita sovelletaan näihin omille asiakkaille myönnettyihin luottoihin, olivat vuoden aikana muuttumattomat. Diskonttokoron alaraja oli 6 % ja yläraja $7\frac{1}{2}$ %. Käytännössä veloitettiin asiakkaiden kausi- ja tavaravekseleistä $6\frac{3}{4}$ %:n ja finanssivekseleistä 7 %:n korko.

Muista pankin rahapolitiikkaan liittyvistä toimenpiteistä on mainittava, että edellisenä vuonna aloitettua Suomen Pankin talletustodistusten myyntiä ei laajennettu, vaan rajoituttiin tarvittaessa uusimaan eräännyvät todistukset. Liikepankkien ja Vientiluotto Oy:n kanssa edellisenä vuonna sovittu järjestely keskipitkien vientivekselien erikoisehdoin tapahtuvasta rediskonttaamisesta ei vielä kertomusvuonna johtanut käytännöllisiin luottotoimenpiteisiin, vaikkakin liikepankit jo olivat antaneet melkoisesti vientiluottolupauksia. Vuoden aikana Suomen Pankki osallistui kiinteästi uuden vientiluotto- ja vientitakuujärjestelmän suunnitteluun.

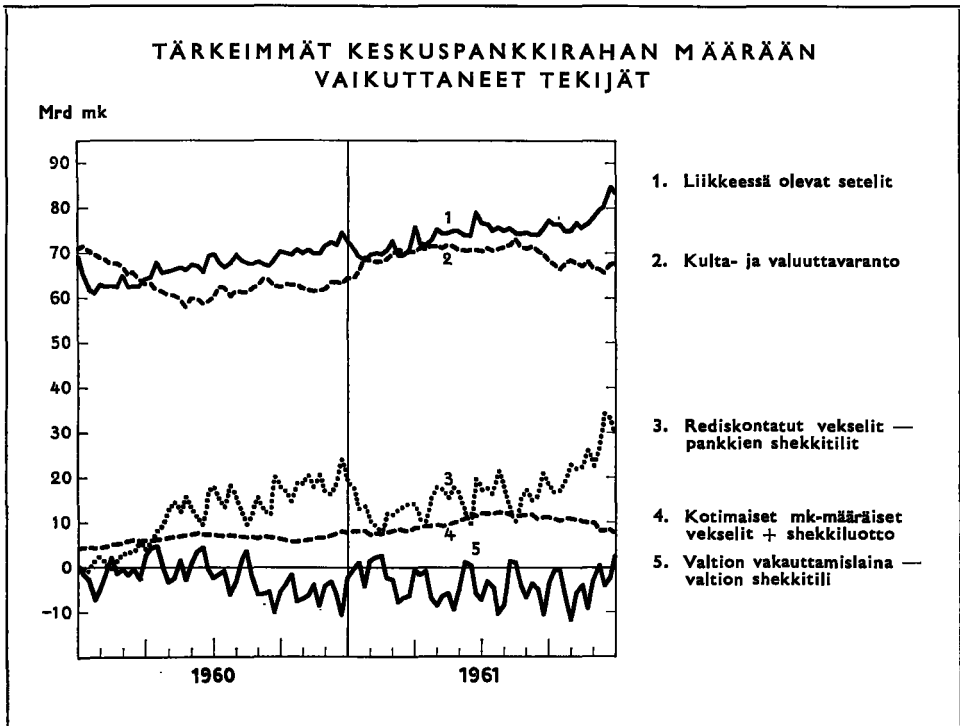
Suomen Pankin taseessa kertomusvuoden aikana tapahtuneista muutoksista ja niiden merkityksestä rahapolitiikan kannalta antaa yhteenvedon seuraava asetelma. Siinä on tilit jaettu luonteensa nojalla muutamaaan pääryhmään ja näiden ryhmien sekä niihin sisältyvien tärkeimpien tase-erien osalta on osoitettu, vaikuttivatko niiden muutokset liikkeessä olevaa setelistöä lisäävästi (+) vai vähentävästi (—).

Asetelman mukaan huomattavin setelistöä kertomusvuonna lisännyt tekijä oli ulkomaisten saatavien kasvu 6.7 miljardilla markalla. Myös valtion tilien kehitys lisäsi lievästi keskuspankkirahan tarjontaa, kun taas yritysten tilien ja erinäisten muiden tilien muutos oli jossain määrin kon-

	Muutos mrd mk		
	31. 12. 1960— 30. 12. 1961	14. 1. 1961— 15. 1. 1962	
<i>Ulkomaiset tilit</i>			
Kulta- ja valuuttavaramon lisäys	+ 3.3		
Ulkomaisten vekselien ja obligaatioiden lisäys	+ 2.0		
Muut erät, nettomuutos	+ 1.4	+ 6.7	+ 5.7
<i>Valtion tilit</i>			
Vakauttamislainan vähennys	—2.5		
Varmuusvarastoluoton vähennys	—2.9		
Valtion shekkitilin vähennys	+ 6.1		
Vientimaksulainat	+ 0.2	+ 0.9	—5.9
<i>Yritysten tilit</i>			
Kotimaisten markkamääräisten vekselien vähennys	—0.1		
Kotimaisten ulkomaanrahan määräisten vekselien vähennys	—1.1		
Muut erät, nettomuutos	+ 0.2	— 1.0	—1.9
<i>Erinäiset tilit</i>			
Talletustodistusten vähennys	+ 0.2		
Arvonjärjestelytilien lisäys	—0.4		
Omien varojen lisäys	—1.2		
Muut erät, nettomuutos	+ 0.7	— 0.7	—1.5
	<u>Yhteensä</u>	+ 5.9	—3.6
<i>Suhde pankkeihin</i>			
Rediskontattujen vekselien lisäys	+ 8.9		
Pankkien shekkitilien vähennys	+ 1.1		
Kassavarantotilien lisäys	—4.8		
Obligaatioiden termiiniostot, nettomuutos	—0.6	+ 5.1	+ 9.8
	<u>Yhteensä = liikkeessä olevien setelien lisäys</u>	+ 11.0	+ 6.2

traktiivinen. Yhteensä nämä tilitapahtumat lisäsivät keskuspankkirahan määrää asetelman mukaan 5.9 miljardia markkaa. Pankkien maksuvalmius suhteessa Suomen Pankkiin heikkeni kaikkiaan 5.1 miljardia markkaa ja liikkeessä olevan setelistön lisäys oli 11.0 miljardia markkaa.

Asetelman antamaa kuvaa pankin taseen muutosten rahapoliittisesta merkityksestä häiritsevät kuitenkin huomattavasti eräät poikkeukselliset tekijät. Ensinnäkin kertomusvuoden viimeinen päivä sattui sunnuntaiksi, mistä seurasi, että seteleitä jäi vuoden lopussa tavallista enemmän liikkeeseen. Tammikuun alkupuoliskolla 1962 setelistö vähenikin 4.8 miljardia markkaa enemmän kuin vastaavana aikana vuoden 1961 alussa. Toiseksi on todettava, että valtion tulo- ja omaisuusveron palautukset suoritettiin vuodenvaihteessa 1961/62 huomattavasti nopeammassa tahdissa kuin vuodenvaihteessa 1960/61. Lähinnä tästä johtui, että kun valtion

shekkitili vuoden 1961 tammikuun alkupuoliskolla oli supistunut 3.6 miljardia markkaa, se vastaavana aikana vuoden 1962 alussa kasvoi 3.2 miljardia markkaa. Tässä kuvatut poikkeussyyt heijastuivat tietenkin myös rahalaitosten aseman kehitykseen kyseisissä vuodenvaihteissa.

Pankin taseen muutoksista ja niiden yleisestä suunnasta saadaankin varsin toisenlainen ja rahapolitiikan kannalta mielekkäämpi kuva, jos vertailuajaksi kalenterivuoden 1961 sijasta otetaan vuoden pituinen ajanjakso alkaen tammikuun puolivälistä 1961. Äskeisessä asetelmassa on esitetty pääryhmien muutokset myös tänä vertailuajanjaksona. Sen mukaan muiden kuin pankkien tilien kehitys pienensi keskuspankkirahan tarjontaa yhteensä 3.6 miljardia markkaa. Pankkien maksuvalmius suhteessa Suomen Pankkiin heikkeni kaikkiaan 9.8 miljardia ja liikkeessä oleva setelistö kasvoi 6.2 miljardia markkaa.

Rahalaitokset

Liikepankkien omaisuustaseissa kertomusvuonna tapahtuneista muutoksista on seuraavassa esitetty yhteenveto.

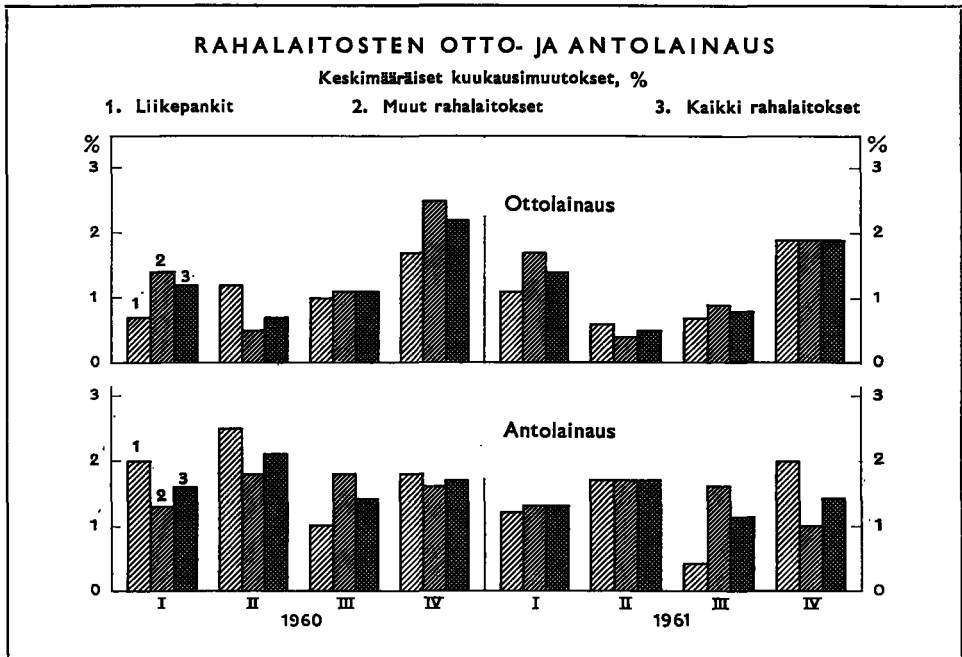
	Muutos mrd mk	
Kassa		+ 2.0
Kassavaranto Suomen Pankissa		+ 2.1
Ulkomaiset saatavat, netto		— 5.4
Saatavat valtiolta		—
Antolainaus yleisölle		
vekselit	+ 9.7	
shekkitilit	+ 2.8	
lainat	+31.8	+44.3
Osakkeet ja obligaatiot		+ 0.4
Vastaavat		+43.4
Ottolainaus		
talletukset	+29.2	
shekkitilit	+ 2.7	+31.9
Maksujen välitykset, netto		+ 2.4
Kotimaiset rahalaitokset, netto		— 0.1
Suomen Pankki		+ 3.8
Muut erät, netto		+ 5.4
Vastattavat		+43.4

Liikepankkien antolainaus yleisölle kasvoi vuoden aikana 12.4 miljardia markkaa enemmän kuin niiden ottolainaus yleisöltä vastaavan eron oltua edellisenä vuonna 20.6 miljardia markkaa. Toisin kuin edellisenä vuonna, tästä erotuksesta rahoitettiin nyt vain suhteellisen pieni osa rediskonttauksilla Suomen Pankista. Huomattavan rahoituslähteen muodostivat ulkomailta saadut varat, mitä osoittaa liikepankkien ulkomaisen nettosaatavan supistuminen 5.4 miljardilla markalla.

Seuraavassa asetelmassa esitetään kaikkien rahalaitosten k o k o t t o l a i n a u k s e s s a yleisöltä vuosina 1960 ja 1961 tapahtuneet muutokset.

	Muutos vuoden aikana			
	1960	%	1961	%
Liikepankit	milj. mk +30 141	+14.6	milj. mk +31 944	+13.5
Säästöpankit	+27 964	+17.6	+28 276	+15.1
Osuuskassat	+20 215	+22.5	+18 987	+17.3
Postisäästöpankki	+ 5 404	+12.5	+ 7 293	+15.0
Osuuskauppojen säästökassat	+ 3 521	+16.1	+ 3 094	+12.2
Osuuskassojen Keskus Oy	— 730	—36.3	+ 961	+75.0
Suomen Kiinteistöpankki Oy	+ 12	+18.5	+ 10	+13.0
Yhteensä	+86 527	+16.6	+90 565	+14.9

Ottolainauksen kokonaiskasvu muodostui kertomusvuonna määrältään jopa jonkin verran suuremmaksi kuin edellisenä vuonna, mutta suhteellisessa lisäyksessä tapahtunut alentuminen 16.6 %:sta 14.9 %:iin osoittaa kasvuvauhdin hidastumista. Yleisön shekkitilit, joista valtaosa on liikepankeissa, kasvoivat 3 965 milj. markkaa eli 5.8 %, kun ne edellisenä vuonna olivat pysyneet miltei muuttumattomina kasvun ollessa vain 263 milj. mark-

kaa eli 0.4 %. Yleisön varsinaisten talletusten kasvu oli määrältään 86 600 milj. markkaa eli samaa suuruusluokkaa kuin edellisenä vuonna, jolloin lisäys oli 86 264 milj. markkaa. Suhteellisesti laskettuna kasvu heikkeni ja oli 16.0 % vuonna 1961 oltuaan 19.0 % vuonna 1960. Varsinaisten talletusten määrä ylitti joulukuussa sekä liikepankeissa että säästöpankeissa 200 miljardin markan rajan ja oli kaikissa rahalaitoksissa vuoden lopussa yhteensä 627.1 miljardia markkaa.

Yleisön varsinaisten talletusten rakenteessa tapahtuneet muutokset olivat samansuuntaiset kuin edellisenä vuonna. Indeksiehtoisten talletusten määrä laski edelleenkin jyrkästi ja niiden osuus kaikista varsinaisista talletuksista pieneni vuoden aikana 2.8 %:sta 0.6 %:iin. Korkeakorkoisten talletusten osuus puolestaan lisääntyi samana aikana 6.6 %:sta 8.4 %:iin. Veronhuojennustileille ei kertomusvuonna enää voinut tallettaa varoja ja näiden tilien vähäinen kasvu johtuikin vain kertyneistä koroista.

	Yleisön varsinaiset talletukset		
	31. 12. 1960 milj. mk	30. 12. 1961 milj. mk	Muutos %
Indeksitalletukset	15 141	3 726	-75.4
Korkeakorkoiset talletukset	35 563	52 892	+48.7
Veronhuojennustilit	14 365	14 880	+3.6
	Yhteensä	65 069	+9.9
Muut	475 384	555 555	+16.9
	Kaikkiaan	540 453	+16.0

Seuraava asetelma valaisee rahalaitosten antolainauksessa yleisölle vuosina 1960 ja 1961 tapahtuneita muutoksia.

	Muutos vuoden aikana			
	1960	1961		
	milj. mk	%	milj. mk	%
Liikepankit	+ 50 774	+24.2	+ 44 339	+17.0
Säästöpankit	+ 22 210	+16.7	+ 26 733	+17.3
Osuuskassat	+ 18 155	+20.2	+ 23 557	+21.8
Postisäästöpankki	+ 6 357	+19.2	+ 4 188	+10.6
Osuuskassojen Keskus Oy	+ 2 716	+40.4	+ 4 956	+52.5
Kiinnitysluottolaitokset	+ 12 638	+38.8	+ 6 301	+13.9
Yhteensä	+112 850	+22.4	+110 074	+17.8

Asetelman mukaan rahalaitosten antolainauksen kokonaiskasvu jäi kertomusvuonna määrältään hieman pienemmäksi kuin vuonna 1960 ja sen kasvuvauhti aleni 22.4 %:sta 17.8 %:iin. Antolainauksen kehityksessä voi havaita huomattavia eroja eri rahalaitosten ja rahalaitosryhmien välillä. Erityisen merkillepantavaa on liikepankkien antolainauksen kasvun supistuminen edellisestä vuodesta, kun taas sekä säästöpankkien että osuuskassojen antolainaus huomattavasti paisui. Liikepankkien antolainauksen kasvu olikin kertomusvuonna 13 % pienempi kuin edellisenä vuonna, mutta säästöpankkien antolainauksen kasvu oli 20 % suurempi ja osuuskassojen 30 % suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Suhteellisesti suurin oli nousu kuitenkin Osuuskassojen Keskus Oy:n kohdalla. Asetelmasta ilmenevä kiinnitysluottolaitosten luotonannon hidastuminen johtui pelkästään siitä, että Mortgage Bank of Finland Oy:n kotimaisille yrityksille välittämät ulkomaiset lainat vähenivät.

Tarkasteltaessa rahalaitosten toimintaa kokonaisuudessaan Suomen Pankin kannalta voidaan todeta, että antolainauksen ja ottolainauksen kasvun välinen ero supistui edellisestä vuodesta, joskin supistus oli vähäinen. Liikepankkien kohdalla otto- ja antolainauksen kehitys oli huomattavasti tasapainoisempi kuin vuonna 1960, mutta säästöpankkien ja osuuskassojen kohdalla sen sijaan antolainaus suhteessa ottolainaukseen kasvoi olennaisesti edellisestä vuodesta. Tämä kehitys on osoitus siitä, että Suomen Pankin käytettävissä olleilla rahapoliittisilla keinoilla voitiin vaikuttaa huomattavasti tehokkaammin liikepankkeihin kuin muihin yksityisiin rahalaitoksiin.

Rahalaitosten ottolainauskorot pysyivät vuoden aikana entisellään muiden tilien paitsi indeksiehtoisten talletustilien osalta. Niille uusille indeksitalletuksille, jotka tehtiin kertomusvuoden aikana, rahalaitokset hyvittivät korkoa 4 %, sen sijaan että korko aikaisemmille talletuksille oli 3½ %.

	%
12 kuukauden talletukset	5
6 kuukauden talletukset	4 ½
3 vuoden ns. veronhuojennustilit	4 ½
Indeksitalletukset: ennen 1. 1. 1961 tehdyt	3 ½
1. 1. 1961 alkaen tehdyt	4
Shekkitilit säästöpankeissa ja osuuskassoissa	½
Shekkitilit liikepankeissa	0
Postisiirtotilit	0

Myös rahalaitosten antolainauskorot pysyivät ylipäänsä ennallaan ja korkein korko oli suurimmassa osassa rahalaitoksia 7 %. Poikkeuksena olivat ne rediskonttaavat rahalaitokset, jotka käyttivät hyväksseen Suomen Pankin sallimaa korkojen porrastamista, jolloin ne määrättyissä rajoissa saattoivat veloittaa yli 7 %:n mutta enintään 8 %:n korkoa (ks. tarkemmin edellä s. 10). Rahalaitosten välisen korkosopimuksen mukaan oli niin ikään pienillä ja huonosti kannattavilla rahalaitoksilla edelleenkin mahdollisuus soveltaa jonkin verran yli 7 %:n suuruisia antolainauskorkoja. Liikepankkien luotonannossa yleisölle sovellettujen antolainauskorkojen punnittu keskimäärä oli kertomusvuoden lopussa 7.01 % oltuaan vuotta aikaisemmin 6.95 %.

Arvopaperimarkkinat

Arvopaperimarkkinoilla vuosi 1961 oli jonkin verran vilkkaampi kuin vuosi 1960. Helsingin Arvopaperipörssin kokonaisvaihto oli 2 855 milj. markkaa eli 9 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Pörssissä noteerattujen osakkeiden yleisindeksin vuosikeskimäärä, joka edellisenä vuonna oli 527 (1948 = 100), oli kertomusvuonna ennallaan. Pankkiosakkeiden kurssit nousivat 6 %, mutta teollisuusosakkeiden kurssit laskivat 1 %:n. Kurssien kehitys oli vuoden loppua kohden aleneva suurimman laskun tapahtuessa marraskuussa. Pankkiosakkeiden kurssit olivat joulukuussa 1 %:n korkeammalla ja teollisuusosakkeiden 9 % alhaisemmalla tasolla kuin edellisen vuoden joulukuussa.

Vuoden 1961 aikana perustettiin kaikkiaan 1 433 uutta osakeyhtiötä, joiden yhteenlaskettu osakepääoma oli 15 894 milj. markkaa. Edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 1 266 yhtiötä ja 13 996 milj. markkaa.

Valtiontalous

Valtiontalouden kassatilanne heikkeni jonkin verran vuoden 1961 aikana. Eri verojen ja veronluontoisten tulojen tuotto jäi korkeasuhdanteesta huolimatta vain noin 7 % korkeammaksi kuin edellisenä vuonna, mihin vaikut-

tivat tulo- ja omaisuusverossa sekä tullitariffeissa toimeenpannut asteikonalennukset. Varsinaisten menojen noin 15 %:n lisäys aiheutui pääasiassa tulonsiirtomenojen kasvusta. Pääomamenot kasvoivat oli hieman vähemmän, vaikka niissä rautatierakennukset olivat voimakkaassa nousussa.

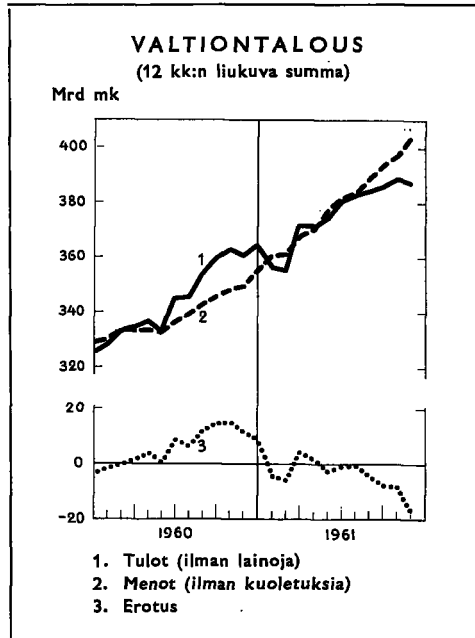
I vuosineljännes päättyi valtiontaloudessa 5.2 miljardin markan vajaukseen, mutta kesäkuun loppuun mennessä vajausta oli enää 1.5 miljardia markkaa. Tulot olivat tällöin noin 9 % ja menot 15 % edellisvuotisia suuremmat. Vuoden alkupuoliskon aikana oli kuitenkin lyhytaikaisen velan määrä supistunut 3.0 miljardista markasta 1.3 miljardiin markkaan, ja valtion Suomen Pankissa oleva shekkitili kasvanut 3.6 miljardia markkaa.

Loppuvuoden aikana tulojen kasvuvauhti hieman hidastui menoihin verrattuna. Menojen puolella reaalisijoitusten suhteellinen merkitys kasvoi. Lyhytaikaisen velan määrä nousi jälleen ja oli vuoden lopussa 2.4 miljardia markkaa. Shekkitili Suomen Pankissa aleni toisen vuosipuoliskon aikana 9.6 miljardilla markalla. Kokonaisvajauksesta on käytettävissä tiedot vasta tammi—marraskuulta. Tällöin vajausta oli 7.2 miljardia markkaa.

Valtion kokonaistulojen ja -menojen vuositasa osoittavat tuoreimmat luvut ovat ajalta joulukuu 1960—marraskuu 1961. Tänä aikana olivat tulot 414 miljardia ja menot 421 miljardia markkaa. Tulot olivat siten 9 % ja menot 14 % suuremmat kuin vuonna 1960. Jos kuitenkin lainojen otto ja kuolelutukset jätetään laskelman ulkopuolelle, jää tulojen nousuprosentiksi vain 6, mutta menojen edelleen 14.

Seuraavassa esitetään virallisen velkaselostuksen perusteella laskelmaa valtion velasta ja sen koostumuksesta. Vuoden 1961 luvut ovat ennakkotietoja. Lukuihin eivät sisälly valtion kassaliikkeestä johtuvat lyhytaikaiset velat ja saatavat.

Ulkomaisen velan varsin huomattava kasvu johtuu Neuvostoliiton vuonna 1959 myöntämän luoton käytöstä sekä Sveitsin pääomamarkkinoilta otetusta obligaatiolainasta. Neuvostoliiton ns. tavaraluoton nettomäärä kohosi vuoden aikana 5.2 miljardilla markalla ja Sveitsin lainan suuruus oli 2.2 miljardia markkaa.

	31. 12. 1960 milj. mk	30. 12. 1961 milj. mk
Varsinaiset lainat	60 945	65 893
IMF-velkakirjat	13 489	13 489
Ulkomainen velka	74 484	79 882
Varsinaiset lainat	74 451	75 674
Lyhytaikainen kotimainen velkakirjaluotto	2 973	2 421
Vekseliluoton vakauttamislaina	3 750	1 250
Korvausobligaatit ja velkasitoumukset	4 400	2 625
Kotimainen velka	85 574	81 970
Koko valtionvelka	160 008	161 852

Pitkäaikaisista kotimaisista lainoista aiheutunut velka kasvoi vuoden kuluessa vain 1 223 milj. markkaa. Yleisölle tarkoitettuja obligaatiolainoja myytiin 6 200 milj. markan arvosta, mistä 2 000 milj. markkaa oli säästö-obligaatiolainoja. Rahalaitoslainoja myytiin 10 300 milj. markkaa, vakuutuslaitoslainoja vain 100 milj. markkaa, minkä lisäksi Kansaneläkelaitokselta saatiin 700 milj. markan suuruinen velkakirjalaina. Kotimaisen velan määrä supistui kuitenkin edellisestä vuodesta, koska vekseliluoton vakauttamislainan ohella sekä lyhytaikaisen luoton että korvausvelvoitteiden määrä supistui. Ennakkolaskelmien mukaan koko valtionvelka oli täten vuoden päättyessä 161 352 milj. markkaa eli 0.8 % suurempi kuin vuotta aikaisemmin.

Obligaatiomarkkinat

Valtion vuonna 1961 liikkeelle laskemista obligaatiolainoista oli kuusi eli puolet lukumäärästä ja kuntien lainoista molemmat sidottu 50-prosenttisesti elinkustannusindeksiin. Muiden liikkeelle laskemista lainoista oli yksi sidottu 25-prosenttisesti tukkuhintaindeksiin. Uusia obligaatiolainoja sijoitettiin kaikkiaan 21 641 milj. markkaa eli 15 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Liikkeelle laskettujen obligaatioiden nimelliskorot olivat 6 ½—7 % kuten edellisenäkin vuonna. Säästöobligatioiden korko nousee laina-aikana 5 %:sta 7 ½ %:iin ja sitäpaitsi suoritetaan laina-ajan päättyessä lunastettaville obligaatioille pääomanlisäystä 4 ½ %.

Seuraava asetelma koskee kotimaan rahan määräisiä obligaatiolainoja. Lisäksi laskettiin kertomusvuonna liikkeelle kaksi ulkomaan rahan määräistä obligaatiolainaa, valtion Sveitsin laina, jonka suunniteltu ja myyty määrä oli 30 000 000 Sveitsin frangia, sekä Mortgage Bank of Finland Oy:n dollarilaina, jonka suunniteltu määrä oli 25 000 000 dollaria ja käytetty määrä 3 084 778 dollaria.

Vuonna 1961 liikkeelle lasketut obligaatiolainat

	Suunniteltu määrä milj. mk	Myyty määrä milj. mk
Valtion lainat		
Säästöobligaatiolaina	1 000	1 000
II säästöobligaatiolaina	1 000	1 000
6 3/4 % laina	2 000	1 200
Vaihtuvakorkoinen laina	1 500	1 500
II vaihtuvakorkoinen laina	1 500	1 500
I vaihtuvakorkoinen rahalaitoslaina	2 000	2 000
II » »	2 000	2 000
III » »	2 000	2 000
IV » »	3 000	442
6 1/2 % rahalaitoslaina	3 000	3 000
II 6 1/2 % rahalaitoslaina	1 000	870
Vakuutuslaitoslaina	1 000	100
Kuntien lainat		
Helsingin kaupunki	1 000	202
Vaasan kaupunki	100	100
Luottolaitosten lainat		
Osuuskassojen Keskus Oy	2 000	1 455
Teollisuusyhtiöiden lainat		
Rauma-Repola Oy	3 000	3 000
Muiden lainat		
Tuottajain Lihakeskuskunta	150	125
Valio Meijerien Keskusosuusliike	300	147
Yhteensä	27 550	21 641

Vuonna 1961 myydyt, aikaisemmin liikkeelle lasketut obligaatiolainat

	Vuodelta	Myyty milj. mk
Kuntien lainat		
Lahden kaupunki	1960	3
Turun kaupunki	1960	294
Luottolaitosten lainat		
Maa- ja teollisuuskiinteistöpankki Oy	1960	79
Osuuskassojen Keskus Oy	1960	79
Suomen Kiinteistöpankki Oy	1959	110
Yhteensä		565¹

¹ Lisäksi valtio jakoi vuoden aikana lisäkorvausobligaatioita 3 milj. markan arvosta.

III. VALUUTTAPOLITIIKKA JA MAKSUTASE

Valuuttakurssit

Suomen jäsenyys Kansainvälisessä Valuuttarahastossa edellyttää, että valuuttakurssien noteeraukset pysytetään Valuuttarahaston määräämissä puitteissa markan pariaron molemmin puolin. Valuuttarahaston suostumuksella määrättiin syyskuun 15 päivänä 1957 markan pariarovksi 320 markkaa Yhdysvaltain dollarilta.

Kertomusvuonna Suomen Pankki noteerasi rajoitetusti muuttuvan kurssin Yhdysvaltain ja Kanadan dollarille sekä useimmille Länsi-Euroopan valuutoille. Espanjan pesetalle ryhdyttiin noteeraamaan muuttuvaa kurssia tammikuun 1 päivänä 1961; maksuliike Espanjan kanssa siirtyi samalla multilateraalille pohjalle. Kurssien enimmäispoikkeama oli Yhdysvaltain dollarin osalta $\frac{3}{4}$ % parikurssin molemmin puolin. Muiden muuttuvien kurssien kohdalla sovellettiin enimmäispoikkeamia, joita edellä mainitut dollarin kurssien vaihtelurajat ja asianomaisen maan Yhdysvaltain dollarille noteeraamat ääriarvot edellyttivät.

Koko kertomusvuoden ajan noteerattiin kiinteät kurssit clearingsopimuksiin sidotuille valuutoille, so. Tšekkoslovakian kruunulle, Neuvostoliiton ruplalle ja clearingdollarille.

Seuraavassa esitetään Suomen Pankin noteeraamat valuuttojen myyntikurssit vuosien 1960 ja 1961 lopussa. Ruplan ja clearingdollarin kohdalla käy selville, minkä maiden maksusopimuksissa näitä käytetään selvitysyksikkönä.

Suomen Pankki on vahvistanut kunkin valuutan myynti- ja ostokurssien väliset erot.

Taulukossa 15 on esitetty valuuttojen parikurssit sekä pankin noteeraamat viralliset myyntikurssit kaikkina niinä päivinä, jolloin muutoksia on tapahtunut.

Muuttuvat kurssit

		31. 12. 1960 mk	30. 12. 1961 mk
New York	1 \$	320: 50	322: 10
Montreal	1 Can \$	322: —	308: 70
Lontoo	1 £	898: 50	904: 50
Tukholma	100 Skr	6 195: —	6 220: —
Oslo	100 Nkr	4 490: —	4 520: —
Kööpenhamina	100 Dkr	4 650: —	4 684: —
Frankfurt a. M.	100 DM	7 680: —	8 060: —
Amsterdam	100 Hfl	8 496: —	8 945: —
Bryssel	100 Bfr	645: —	647: —
Zürich	100 Sfr	7 442: —	7 465: —
Pariisi	100 NF	6 532: —	6 575: —
Rooma	100 Lit	51: 60	51: 92
Wien	100 Sch	1 232: —	1 248: —
Lissabon	100 Esc	1 120: —	1 127: —
Reykjavik	100 lkr	843: —	749: —
Madrid	100 Ptas	—	542: —

Kiinteät kurssit

Praha, clearing	100 Kč	4 458: —	4 458: —
Moskova, clearing	1 Rub	8 025: — ¹	356: 67
Bukarest, Peking Clearingdollari	1 cl-\$	321: —	321: —
Ankara, Ateena, Beograd, Berliini, Bogotá, Budapest, Sofia ja Varsova			

Ulkomainen maksuliike

Kertomusvuoden aikana lievennettiin edelleen sekä tavarantuontiin että muuhun valuutankäyttöön kohdistuvia säännöstelymääräyksiä. Huomattavimmat muutokset aiheutuivat Suomen ja Euroopan Vapaakauppaliiton (EFTAn) jäsenmaiden kesken heinäkuun 1 päivänä 1961 voimaan astuneesta sopimuksesta (ns. EFA-sopimuksesta), johon Suomen assosioituminen EFTA-maiden kanssa perustuu.

Sopimuksen voimaantullessa lievennettiin ns. globaalijärjestelmän puitteissa sovellettavia tuonnin määrällisiä rajoituksia korottamalla globaaliintiöiden määriä. EFA-sopimus edellyttää myös, että Suomi ylläpitää ns. näkymättömien maksusuoritusten liberalisoinnissa tiettyä, myös EFTA-maiden kesken voimassa olevaa minimitasoa. Lähinnä tämän johdosta, mutta myös muista valuuttapoliittisista syistä, tarkisti Suomen Pankki sopimuksen voimaantullessa näihin maksuihin kohdistuvat säännöstelymääräyksensä. Tästä seuranneet helpotukset eivät olleet kovin laajakantoisia, sillä

¹ 100 Rub (vanhaa).

suurelta osaltaan oli siihenastinen valuutankäytön vapaus jo vastannut EFA-sopimuksen edellyttämää minimitasoa ja jopa eräissä tapauksissa ylittänytkin sen.

Heinäkuun 1 päivänä 1961 voimaan tulleet säännöstelyn lievennykset kohdistuivat mm. seuraaviin maksuorituksiin: ulkomaisten kuljetusvälineiden vuokraus; matkatoimistojen tilityksiä koskevat suoritukset; valuutan osto liike- tai virkamatkaa varten sekä eräitä eläkkeitä, elatusmaksuja ja avustuksia koskevat suoritukset. Pääoman ja sen tuoton siirtojen sekä eräiden henkilökohtaisten pääomansiirtojen suorittamismahdollisuuksia laajennettiin. Lisäksi sallittiin valuuttapankkien suorittaa ilman Suomen Pankin ennakkohyväksymistä ohjeissa mainitsemattomat pienet, so. korkeintaan 5 000 markkaan nousevat asiakkaansa maksut ulkomaille.

Koska tuonnin kasvu kertomusvuonna nojautui laajenevassa mitassa pidennettyihin maksuaikoihin ja tavaraluottoihin ulkomailta, ja koska oli syytä pelätä tällaisen kehityksen jatkuvan maan maksutasetta heikentävin seurauksin, Suomen Pankki päätti, että lokakuun 6 päivästä 1961 alkaen ilman pankin erityistä lupaa otettavaksi sallitun tavaraluoton enimmäispituus saa olla 6 kuukautta aikaisemman 12 kuukauden asemesta.

Kertomusvuoden aikana maksuliike eräiden maiden kanssa siirtyi kaksipuolisista maksusopimuksista multilateraalille pohjalle. Niinpä maksuissa Brasilian ja Espanjan kanssa siirryttiin käyttämään vaihdettavia valuuttoja vuoden 1961 alusta ja Israelin kanssa helmikuun 17 päivästä 1961 alkaen. Kertomusvuoden päättyessä Suomella oli kaksipuolisia maksusopimuksia voimassa itäryhmän maiden ohella ainoastaan Jugoslavian, Kolumbian, Kreikan ja Turkin kanssa. Näistäkin kahdessa viimeksi mainitussa tapauksessa sopimuksen perusteella sovellettu tilisaldon määräaikainen osittaisselvitys vaihdettavissa valuutoissa merkitsee askelta multilateraalista maksujärjestelmää kohti.

Maksutase ja valuuttavaranto

Vuoden 1961 kauppataaseessa esiintyneen 31.3 miljardin markan vajauksen peitti osaksi maksutaseen ns. näkymättömien erien tavanmukainen ylijäämä, jonka ansiosta koko vaihtotaseen vajoaus rajoittui 23.0 miljardiin markkaan. Kuljetusten antama ylijäämä on tällöin arvioitu 19.1 miljardiksi markaksi, matkustuksesta syntyi 9.5 miljardin nettomeno ja sijoitustuotot päätyivät 2.1 miljardin markan nettomenoon.

Läheisessä yhteydessä tuontilyijäämän kanssa ja sen edellytyksenä oli pitkäaikaisten luottovarojen runsas käyttö, 29.8 miljardia markkaa. Tästä tuli yksityisten tuojien osalle 13.5 miljardia markkaa. Valtio käytti vuoden

1959 ruplalainasta 6.2 miljardia markkaa ja sijoitti Sveitsiin 2.2 miljardin markan määrää vastaavan obligaatiolainan. Mortgage Bank of Finland nosti Maailmanpankista 5.2 miljardia paperi- ja selluloosateollisuudelle edelleen lainattavia varoja. Lainojen kuoletukset vaativat 12.4 miljardia markkaa, joten nettolainanotto ulkomailta oli 17.4 miljardia. Lyhytaikaiset tuontivelat olivat ilmeisesti suunnilleen samansuuruiset vuoden lopussa kuin sen alussa. Saadut vientiennakot sitä vastoin olivat nettomäärältään nousseet 3.3 miljardia markkaa.

Suomen Pankin kulta- ja valuuttavaranto nousi kertomusvuoden aikana 3.3 miljardia markkaa. Varanto kasvoi vuoden ensimmäisen puoliskon aikana 64.5 miljardista markasta 70.6 miljardiin markkaan, mutta laski vuoden loppupuolella 2.8 miljardia markkaa.

Seuraavassa asetelmassa on esitetty Suomen Pankin valuuttavaranto vuosien 1960 ja 1961 lopussa tärkeimpiin ryhmiin jaoteltuna (vrt. taulukko 3).

	31. 12. 1960 mrd mk	30. 12. 1961 mrd mk	Muutos mrd mk
Kulta	9.1	10.4	+1.3
Vaihdettavat valuutat.....	44.2	40.3	—3.9
Ei-siirrettävät EMA-valuutat	3.2	1.4	—1.8
Itäryhmän valuutat	1.7	9.2	+7.5
Muut valuutat	6.3	6.5	+0.2
Yhteensä	64.5	67.8	+3.3

Kuten asetelmasta voidaan todeta, lisäsi Suomen Pankki kertomusvuoden aikana kultavarantooaan 1.3 miljardilla markalla, ja varannon kirjattu arvo täten ensimmäisen kerran ylitti 10 miljardin markan määrän. Kullan osuus valuuttavarannosta on Suomessa silti edelleen varsin vaatimaton länsieurooppalaisen mittapuun mukaan.

Pankin varantoon sisältyvien vaihdettavien valuuttojen kohdalla tapahtui, kuten edellisenäkin vuonna, verrattain suuri lasku, 3.9 miljardia markkaa. Suomen Pankin varannon likvidein osa, kulta ja vaihdettavat valuutat, laski siten vuoden aikana 2.6 miljardia markkaa. Kokonaisvarannon nousu, 3.3 miljardia markkaa, johtuikin kokonaisuudessaan kaksipuolisiin maksusopimuksiin sidottujen valuuttojen kasvusta, joka oli nettomääräisesti 5.9 miljardia markkaa.

Tämän kehityksen johdosta kullan ja vaihdettavien valuuttojen osuus Suomen Pankin varannosta laski kertomusvuoden aikana 83 %:sta 75 %:iin. Suomen Pankin salkussa olevat ulkomaiset obligatiot, joita ei lueta valuuttavarantoon, lisääntyivät pankin omaisuustaseen mukaan 1.9 miljardilla markalla 7.8 miljardiin markkaan. Nämä saatavat ovat kokonaisuudessaan vaihdettavien valuuttojen määräisiä.

Valuuttapankkien ulkomainen nettoasema heikkeni huomattavasti kertomusvuoden aikana. Tämä johtui lähinnä siitä, että pankkien määräaikaiset valuuttavelat ulkomaille kasvoivat noin 10 miljardilla markalla. Tämä ulkomailta tapahtunut lyhytaikainen ottolainaus oli osaltaan vaikuttanut keventävästi liikepankkien asemaan. Valtiokonttorin tileillä olevat ulkomaiset saatavat, jotka ovat sijoitettuina vaihdettavien valuuttojen määräisiin arvopapereihin, kasvoivat kertomusvuoden aikana 1.0 miljardia markkaa.

IV. PANKIN TASEET

Suomen Pankin taseista on esitetty yksityiskohtaiset tiedot tämän vuosikirjan taulukko-osastossa. Seuraavassa esitetään eräitä täydentäviä tietoja taseiden sisällöstä ja kehityksestä. Omaisuus taseen tilit on jaettu samoihin pääryhmiin kuin asetelmassa edellä s. 13.

Ulkomaiset tilit

	31. 12. 1960	30. 12. 1961 milj. markkaa	Muutos
Kulta	9 120	10 417	+ 1 297
Ulkomaiset valuutat	59 482	58 730	— 752
Ulkomaiset vekselit	870	996	+ 126
Ulkomaiset obligaatiot	5 833	7 750	+ 1 917
Vastaavat	75 805	77 898	+ 2 588
Ulkomaiset valuuttatilit	4 057	1 339	— 2 718
Ulkomaiset markkatilit	4 241	3 768	— 473
Pitkäaikainen ulkomainen velka	10 030	9 069	— 961
Vastattavat	18 828	14 176	— 4 152
Ulkomainen nettosaatava	56 977	63 717	+ 6 740

Pankin kultavarat kasvoivat ulkomailta suoritettujen ostojen johdosta 10 417 milj. markkaan. Kulta on tällöin kirjattu pankin ohjesäännön edellyttämään enimmäisarvoon, joka on 250 000 markkaa kilolta hienoa kultaa. Ulkomaisten valuuttasaatavien supistuminen johtui valuuttojen sijoittamisesta kultaan ja ulkomaisiin obligaatioihin. Asetelmassa vastattavien puolella esiintyvä pitkäaikainen ulkomainen velka käsittää Maailmanpankilta ennen vuotta 1956 saadut lainat, jotka Suomen Pankki on nostanut ja välittänyt edelleen teollisuus- ja voimalaitoksille saaden näiltä katteeksi ulkomaan rahan määräisiä vekseleitä. Tämä velka supistuu vuosittain kuoletusten johdosta.

Pankin kulta- ja valuuttavaranto, joka saadaan vähentämällä kullan ja ulkomaisten valuuttojen määrästä ulkomaisilla valuuttatileillä olevat velat, kasvoi vuoden aikana 3 263 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 67 808 milj. markkaa. Kullan ja vaihdettavien valuuttojen osuus koko varannosta oli vuoden lopussa 75 %. Kulta- ja valuuttavarannon kehitystä ja koostumusta valaisee yksityiskohtaisemmin taulukko 3.

Valtion tilit

	31. 12. 1960	30. 12. 1961 milj. markkaa	Muutos
Vakauttamislaina	3 750	1 250	—2 500
Varmuusvarastoluotto	3 581	700	—2 881
Vastaavat	7 331	1 950	—5 381
Shekkitili	6 187	108	—6 079
Vientimaksutili	343	114	— 229
Vastattavat	6 530	222	—6 308
Valtion nettovelka	801	1 728	+ 927

Valtio lunasti vuoden aikana erääntyneet vakauttamislainan obligaatiot, yhteismäärältään 2 500 milj. markkaa. Vuoden lopussa oli siten lunastamatta enää yksi 1 250 milj. markan obligatio, joka erääntyy maaliskuussa 1962. Niin ikään valtio lyhensi Suomen Pankilta varmuusvarastojen hankkimiseen saamaansa vekseliluottoa, niin että luotosta oli vuoden lopussa takaisin maksamatta enää 700 milj. markkaa. Valtion vientimaksutili, joka on kirjattu »kotimaisiin pitkäaikaisiin velkoihin», supistui 229 milj. markkaa vientimaksulain mukaisten lainojen nostamisen johdosta. Asetelmassa ei ole otettu lukuun niitä pankin omistamia valtion obligatioita ja velkakirjoja, jotka ehtojensa puolesta ovat markkinakelpoisia ja jotka pankki on ostanut joko valtiolta suoraan tai rahalaitoksilta.

Pankkien tilit

	31. 12. 1960	30. 12. 1961 milj. markkaa	Muutos
Vastaavat: Rediskontatut vekselit	20 514	29 460	+ 8 946
Shekkitilit	1 683	566	—1 117
Mortgage Bank of Finland Oy	158	1 249	+ 1 091
Kassavarantotilit	—	4 343	+ 4 343
Vastattavat	1 841	6 158	+ 4 317
Pankkien nettovelka	18 673	23 302	+ 4 629

Kassavarantotileille, jotka taseessa on kirjattu »kotimaisiin pitkäaikaisiin velkoihin», kertyi vuoden loppuun mennessä 4 343 milj. markkaa. Tästä oli liikepankkien osuus 2 079 miljoonaa, Postisäästöpankin 437 miljoonaa, säästöpankkien 1 321 miljoonaa, osuuskassojen 463 miljoonaa ja säästökassojen 43 milj. markkaa. Asetelmassa mainittu Mortgage Bank of Finland Oy:n Suomen Pankissa pitämä tili on kirjattu »muihin lyhytaikaisiin velkoihin». Pankkien Suomen Pankille termiiniehdoin myymiä valtion obligaatioita ei ole sisällytetty asetelmaan. — Yksityiskohtaisempia tietoja eräiden tässä kosketeltujen pankkien tilien kehityksestä on esitetty taulukossa 2.

Yritysten tilit

	31. 12. 1960	30. 12. 1961 milj. markkaa	Muutos
Markkamääräiset vekselit	7 232	7 083	— 149
Shekkitilit	418	608	+ 190
Ulkomaan rahan määräiset vekselit	10 496	9 432	— 1 064
Muita saatavia	1 034	1 485	+ 451
Vastaavat	19 180	18 608	— 572
Shekkitilit	167	184	+ 17
Muita lyhytaikaisia velkoja	183	107	— 76
Vastattavat	350	291	— 59
Nettoluotonanto yrityksille	18 830	18 317	— 513

Suomen Pankin suoranaista luotonantoa sen omille yksityisille asiakkaille ovat varsinaisesti vain markkamääräiset vekselit ja shekkitililuotto. Ulkomaan rahan määräiset vekselit ovat aikaisemmin mainittuja Suomen Pankin välittämien Maailmanpankilta saatujen luottojen katevekseleitä. Niiden väheneminen johtuu siten Maailmanpankilta saatujen luottojen lyhentämisestä. Erään »muita saatavia» sisältyvät asetelmassa mm. hypoteekkilainat, joiden määrä kasvoi vuoden aikana 252 milj. markasta 761 milj. markkaan.

Muut tilit

Vastaavien puolella esiintyvistä tileistä, joita ei ole edellä käsitelty, on mainittava ennen kaikkea kotimaiset obligaatiot, jotka vähenivät vuoden aikana 3 070 milj. markasta 1 968 milj. markkaan. Vähennys johtui lähinnä valtion kassaobligatioista, joiden määrä supistui pankkien kanssa suoritettujen termiinkauppojen johdosta 1 895 milj. markasta 800 milj. markkaan. Toisaalta pankki osti liikepankeilta termiiniehdoin muita valtion obligatioita nettomääräisesti 469 milj. markan arvosta. Taseessa »muihin varoihin» kirjattu vaihtoraha tarkoittaa pankin kassassa olevaa metallirahaa. Liik-

keessä oleva metalliraha, mikä ei näy pankin taseessa, kasvoi vuoden aikana 4 307 milj. markasta 4 545 milj. markkaan. Sen kehitystä ja koostumusta on valaistu taulukossa 8.

Vastattavien tileistä mainittakoon arvonjärjestelytilit, jotka kasvoivat 9 085 milj. markasta 9 522 milj. markkaan. Erään »kotimaiset pitkäaikaiset velat» sisältyvät Suomen Pankin talletustodistukset, joiden määrä aleni 260 miljoonasta 60 milj. markkaan. Pankin näkyvien omien varojen määrä ilman tilivuoden voittoa oli 15 176 milj. markkaa. Varat olivat kasvaneet edellisestä vuodesta 814 milj. markkaa eli sen määrän, mikä vuoden 1960 voitosta siirrettiin vararahastoon.

Suomen Pankin tulostase on esitetty taulukossa 4. Tulostaseen mukaan pankin kokonaistulot olivat 3 267 miljoonaa eli 178 milj. markkaa suuremmat kuin edellisenä vuonna. Kasvu johtui ennen kaikkea rediskonttausten lisääntymisestä, mutta myös valuutoista ja obligaatioista saadut korkotulot suurenivat. Pankin kokonaiskulut olivat 1 224 miljoonaa markkaa eli 237 milj. markkaa pienemmät kuin vuotta aikaisemmin. Supistus johtui miltei yksinomaan siitä, että pääkonttorin uudisrakennuksen valmistuessa rakennusmenot vähenivät edellisestä vuodesta, mikä tulostaseessa näkyi poistojen pienenemisenä.

Pankin voitto oli 2 043 milj. markkaa. Voitosta siirretään puolet vararahastoon. Voiton toisen puolen käytöstä päättää eduskunta.

V. SUOMEN SUHTEET KANSAINVÄLISIIN RAHALAITOKSIIN

Suomen Pankki hoitaa yhteydet Kansainväliseen Valuuttarahastoon, Kansainväliseen Jälleenrakennuspankkiin (Maailmanpankkiin), Kansainväliseen Rahoitusyhtiöön ja Kansainväliseen Kehittämisyhteistön, joiden jäsen Suomi on, samoin kuin Kansainväliseen Järjestelypankkiin, jossa Suomen Pankki itse on osakkaana.

Kansainvälinen Valuuttarahasto (IMF)

Suomen jäsenosuus Kansainvälisessä Valuuttarahastossa (International Monetary Fund) on 57 milj. Yhdysvaltain dollaria, mikä markan voimassa olevan pariarvon mukaan vastaa 18 240 milj. markkaa. Tästä osuudesta Suomi on suorittanut kultana ja dollareina 25 % eli 4 560 milj. markkaa. Loput 75 % osuudesta on suoritettu markoissa siten, että Valuuttarahaston tilille Suomen Pankissa on suoritettu 190.8 milj. markkaa sekä valtion antamina korottomina, ei-siirrettävinä ja vaadittaessa maksettavina velkasitoumuksina 13 489.2 milj. markkaa. Velkakirjat säilytetään Valuuttarahaston lukuun Suomen Pankissa.

Suomen jäsenosuus Valuuttarahastossa vastasi vuoden 1961 päättyessä 0.38 % rahaston jäsenosuuksien kokonaismäärästä. Suomen äänimäärä rahaston johtokunnassa ja hallintoneuvostossa oli 0.48 % rahaston 76 jäsenen äänimäärien summasta.

Valuuttarahaston hallintoneuvoston Suomea edustavana jäsenenä toimi kertomusvuoden aikana Suomen Pankin johtokunnan puheenjohtaja filosofian tohtori KLAUS WARIS ja varajäsenenä Suomen Pankin sihteeri JOUKO J. VOUTILAINEN, M. A., tammikuun 26 päivään 1961 saakka ja sen jälkeen Suomen Pankin sihteeri valtiotieteen maisteri EERO ASP.

Valuuttarahaston johtokunnan kaikkien viiden Pohjoismaan yhteisesti valitsemana jäsenenä toimi kertomusvuonna THORHALLUR AS-GEIRSSON Islannista. Vastaavana johtokunnan varajäsenenä toimi GABRIEL KIELLAND Norjasta.

Kansainvälinen Jälleenrakennuspankki (Maailmanpankki, IBRD)

Suomen jäsenosuus Kansainvälisessä Jälleenrakennuspankissa (International Bank for Reconstruction and Development) on 76 milj. Yhdysvaltain dollaria, mikä markan nykyisen pariaron mukaan vastaa 24 320 milj. markkaa. Osuudesta on kultana ja dollareina suoritettu 1 % eli 760 000 dollaria, mikä vastaa 243.2 milj. markkaa, sekä markkoina Maailmanpankin tilille Suomen Pankkiin 9 % eli 2 188.8 milj. markkaa. Suomen merkitsemien osuuksien hinnan jäljellä olevaa 90 %:n suuruista osaa, joka vastaa 21 888.0 milj. markkaa, ei voida määrätä maksettavaksi muuten kuin Maailmanpankin omien sitoumusten täyttämisen sitä vaatiessa.

Suomen jäsenosuus Maailmanpankissa oli kertomusvuoden päättyessä 0.37 % pankin kokonaispääomasta, ja Suomen käytettävissä oleva äänimäärä pankin johtokunnassa ja hallintoneuvostossa 0.45 % pankin 74 jäsenen äänimäärien summasta.

Suomi on tähän mennessä saanut Maailmanpankilta kaikkiaan kahdeksan lainaa, joiden yhteenlaskettu määrä on 127 279 464 dollaria, mikä parikurssin mukaan vastaa 40 729 milj. markkaa. Viimeisin näistä lainoista, määrältään 25 milj. dollaria eli 8 miljardia markkaa, myönnettiin kertomusvuoden aikana Mortgage Bank of Finland Oy:lle. Tämä puolestaan lainaa varat edelleen seitsemälle puunjalostusteollisuusyrittäjälle näiden laajennus- ja nykyaikaistamissuunnitelmien rahoittamiseen. Koska lainaa nostetaan vain sitä mukaa kuin siihen liittyvät investoinnit edistyvät, oli suurin osa lainavaroista kertomusvuoden päättyessä vielä käyttämättä.

Seuraavassa asetelmassa on esitetty eräitä tietoja Suomen saamista lainoista Maailmanpankin tilinpidon mukaisina.

Saantiaika	Nimellismäärä \$	Korko %	Laina-aika, vuotta	Kuoletuksat 30. 12. 1961 mennessä \$	Käytössä 30. 12. 61 \$	Nostamatta 30. 12. 61 \$
1. 8. 1949	12 500 000	4	15	8 798 000	3 702 000	—
17. 10. 1949	2 300 000	3	2	2 300 000 ¹	—	—
30. 4. 1952	20 000 000	4 ³ / ₄	18	6 983 000	13 017 000	—
13. 11. 1952	3 479 464	4 ³ / ₄	18	1 214 529 ²	2 264 935	—
24. 3. 1955	12 000 000	4 ³ / ₈	15	3 123 000	8 877 000	—
22. 5. 1956	15 000 000	4 ³ / ₄	20	1 780 000	12 809 467	410 533
16. 3. 1959	37 000 000	5 ³ / ₄	15	—	34 734 069	2 265 931
9. 8. 1961	25 000 000	5 ³ / ₄	15	—	3 084 778	21 915 222
Yhteensä	127 279 464			24 198 529	78 489 249	24 591 686

¹ Tästä peruutuksia \$ 197 869.

² Tästä peruutuksia \$ 1 416.

Maailmanpankin hallintoneuvoston Suomea edustavana jäsenenä toimi kertomusvuoden aikana ministeri R. V. FIEANDT ja varajäsenenä Suomen Pankin johtokunnan jäsen filosofian tohtori REINO ROSSI.

Maailmanpankin johtokunnan kaikkien viiden Pohjoismaan yhteisesti valitsemana jäsenenä toimi ÅKE LUNDBREN Ruotsista. Vastaavana johtokunnan varajäsenenä toimi Suomen Pankin taloustieteellisen tutkimuslaitoksen tutkija kauppatieteiden lisensiaatti JAAKKO LASSILA.

Kansainvälinen Rahoitusyhtiö (IFC)

Suomen jäsenosuus Kansainvälisessä Rahoitusyhtiössä (International Finance Corporation) on 421 000 Yhdysvaltain dollaria vastaten markan nykyisen parikurssin mukaan 134.7 milj. markkaa. Tämä jäsenosuus maksettiin kertakaikkisena suorituksena Suomen liittyessä yhtiön jäseneksi vuonna 1956.

Rahoitusyhtiössä, joka toimii Maailmanpankin yhteydessä Washingtonissa, oli kertomusvuoden päättyessä 60 jäsenmaata. Suomen edustajina yhtiön hallintoneuvostossa ja johtokunnassa toimivat *ex officio* Maailmanpankin vastaavissa elimissä olevat Suomen edustajat.

Rahoitusyhtiön tarkoituksena on sijoittaa varojaan jäsenvaltioissa toimiin yksityisiin yrityksiin ilman jäsenvaltion takuuta. Se on tehnyt kaksi sijoitusta lainan muodossa suomalaisiin teollisuusyhtiöihin, molemmat vuonna 1960. Niiden yhteismäärä on 2 031 000 dollaria vastaten 650 milj. markkaa. Kertomusvuoden päättyessä oli näistä lainoista takaisin maksamatta yhteensä 1 749 750 dollaria.

Kansainvälinen Kehittämisyhtiö (IDA)

Suomi liittyi Kansainväliseen Kehittämisyhtiöön (International Development Association) kantajäsenenä järjestön perustamisvuonna 1960. Kertomusvuoden päättyessä järjestön jäsenmäärä oli 56.

Suomen jäsenosuus IDA:ssa on 3 830 000 dollaria, joka markan nykyisen parikurssin mukaan vastaa 1 225.6 milj. markkaa. Jäsenosuudesta on toistaiseksi suoritettu kaksi ensimmäistä maksuerää, yhteismäärältään 1 618 175 dollaria eli noin 517.8 milj. markkaa. Suoritus on tapahtunut siten, että 6.25 % jäsenosuudesta vastaava määrä, 239 375 dollaria, on talletettu järjestön tilille Federal Reserve Bank of New Yorkiin, ja 36 % jäsenosuudesta, vastaten 441 216 000 markkaa, on maksettu järjestön Suomen Pankissa pitämälle vaihdettavalle markkatilille. Suomen jäsenosuuden vielä maksamatta

olevat kolme maksuerää, kukin määrältään 737 275 dollaria eli noin 235.9 milj. markkaa, erääntyvät suoritettaviksi vuosina 1962—1964.

Suomi ei ole saanut rahoitusapua Kansainväliseltä Kehittämisyjärjestöltä, jonka toiminta keskittyy nimenomaan alikehittyneisiin maihin.

Suomen edustajina Kansainvälisen Kehittämisyjärjestön hallintoneuvostossa ja johtokunnassa toimivat *ex officio* Maailmanpankin vastaavissa elimissä olevat Suomen edustajat.

* *

*

Seuraavassa esitetään taulukon muodossa yhteenvetona Suomen jäsenosuuden suuruus yllämainituissa neljässä kansainvälisessä rahoituslaitoksessa vuoden 1961 lopussa sekä se tapa, millä nämä jäsenosuudet on suoritettu.

	IMF	IBRD	IFC milj. markkaa	IDA	Yhteensä
Jäsenosuus	18 240.0	24 320.0	134.7	1 225.6	43 920.3
a) josta maksettu:					
— kultana tai dollareina	4 560.0	243.2	134.7	76.6	5 014.5
— markkoina tilille Suomen Pankkiin	190.8	2 188.8	—	441.2	2 820.8
— valtion velkakirjoina	13 489.2	—	—	—	13 489.2
b) vielä erääntymättä	—	—	—	707.8	707.8
c) IBRD-takuuvelvoitus	—	21 888.0	—	—	21 888.0

VI. VUODEN 1963 RAHANUUDISTUS JA UUSI RAHALAKI

Suomen Pankki ryhtyi kertomusvuonna toimenpiteisiin rahanuudistuksen suorittamiseksi vuoden 1963 alusta. Pankin syyskuun 5 päivänä tekemän ehdotuksen nojalla hallitus antoi joulukuun 1 päivänä eduskunnalle esitykset rahalaiksi sekä laiksi rahalain voimaansaattamisesta. Eduskunta hyväksyi esitykset eräin muutoksin vuoden 1962 puolella ja lait annettiin maaliskuun 30 päivänä 1962. Ne tulevat voimaan tammikuun 1 päivänä 1963.

Näin päätetty rahanuudistus on kaksitahoinen. Ensisijaisesti on kysymyksessä siirtyminen uuteen suurempaan rahayksikköön. Kun tämä merkitsee voimassa olevan rahalainsäädännön uusimista, on samassa yhteydessä myös katsottu olevan paikallaan tarkistaa markan kulta-arvoa koskevat säännökset.

Uusi rahayksikkö

Uuden rahalain mukaan Suomi siirtyy 1 päivästä tammikuuta 1963 uuteen rahayksikköön, joka on sata kertaa niin suuri kuin nykyinen. Rahayksikön nimenä tulee edelleenkin olemaan »markka», jota on käytetty jo vuodesta 1860 eli siitä lukien, kun Suomi sai oman rahan. Yksi uusi markka vastaa siten sataa nykyistä markkaa ja yksi uusi penni yhtä nykyistä markkaa. Markan kotimainen ostoarvo, joka nykyisin on ainoastaan noin kahdessadasviideskymmenesosa vuoden 1860 arvosta, tulee uudistuksen jälkeenkin vastaamaan vain noin kahta viidennestä alkuperäisestä arvostaan. Silti markka tulee rahayksikkönä olemaan kansainvälisesti katsoen suhteellisen suuri.

Vuoden 1963 alusta lasketaan liikkeeseen uuden rahayksikön määräiset setelit ja metallirahat. Kun markka- ja penni-nimitykset pysytetään sellaisenaan virallisina rahayksikön ja sen jako-osien niminä myös ylimenoaikana, jolloin on liikkeessä sekä uutta että vanhaa rahaa, tullaan uusissa

seteleissä ja metallirahoissa käyttämään myös vain näitä nimityksiä. Se-kaannusten välttämiseksi kuitenkin sekä uudet setelit että metallirahat pysytetään kuva-aiheidensa, värinsä, kokonsa ja muiden ulkonaisten ominaisuuksiensa puolesta mahdollisuuksien mukaan samanlaisina kuin nykyisin liikkeessä olevat vastaavan ostoarvon omaavat rahayksilöt.

Siirtymävaihe

Vaikka uuden rahayksikön nimi on pelkkä »markka», on kuitenkin katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että on käytettävissä yksinkertainen ja lyhyt nimitys, jolla uusi rahayksikkö voidaan tarvittaessa erottaa vanhasta. Tämä koskee nimenomaan ylimenokautta, jolloin liikkeessä on sekä uuden että vanhan rahayksikön määräistä rahaa ja jolloin yleisö ilmeisesti saattaa ilmaista raha-arvot milloin uudessa, milloin vanhassa rahassa. Erityisen nimityksen käyttö estää myös väärinkäyttömahdollisuuksia. Näistä syistä onkin laissa rahalain voimaansaattamisesta säädetty, että jos selvyuden vuoksi on tarpeen osoittaa, kumpaa rahayksikköä tarkoitetaan, käytetään vanhasta rahayksiköstä nimeä »vanha markka», lyhennettynä »vmk», ja uudesta rahayksiköstä nimeä »nykymarkka», lyhennettynä »nmk». Vastavat ruotsinkieliset nimitykset ovat »gammal mark», lyhennettynä »gmk», ja »nymark», lyhennettynä »nmk». Kun liikkeessä oleva rahakanta on vaihtunut uudeksi ja uusi rahayksikkö raha-arvoja ilmaistaessa vakiintunut, tulee nykymarkka-nimen käyttö tarpeettomaksi. Nimitystä »vanha markka» sen sijaan joudutaan ilmeisesti tarvitsemaan vastaisuudessakin aina silloin, kun halutaan osoittaa, että kysymys on vanhan rahayksikön mukaisista rahamääristä ja -arvoista.

Rahanuudistus ei sisällä nykyisin voimassa olevien rahojen pakollista vaihtamista uusiksi. Kaikki ne nykyiset rahat, jotka ovat laillisia maksuvälineitä uuden rahalain tullessa voimaan, pysyvät laillisina maksuvälineinä, mutta rahojen arvo uudessa rahayksikössä mitattuna on sadasosa niihin merkitystä arvoluvusta. Nämä rahat vedetään liikkeestä vain sitä mukaa kuin ne palaavat yleisöltä rahalaitoksiin ja sitä tietä Suomen Pankkiin.

On ilmeistä, että uuden rahayksikön omaksuminen raha-arvojen ilmaissakin nopeutuu ja helpottuu sitä enemmän, mitä pikemmin vanha seteli- ja metallirahakanta saadaan vaihdetuksi uuden rahayksikön määräisiksi rahoiksi. Vaihdon nopeuttamiseksi Suomen Pankki pyrkii valmistamaan uusia seteleitä jo ennen rahanuudistuksen toimeenpanemista määrän, joka runsaasti kattaa liikkeessä olevan setelistön nykyisen määrän. Vastaavasti valtiovarainministeriön pyrkimyksenä on lyöttää uutta metallirahaa etukäteen tarvetta vastaava määrä. Vaihtoa helpottaa edelleen se seikka, että Suomessa valtaosa rahaliikkeestä kulkee yksityisten rahalaitosten, Postisäästö-

pankin, postin sekä Suomen Pankin ja sen haarakonttorien kautta. Kun näiden laitosten kassojen vaihtumista vielä voidaan erikoisjärjestelyin nopeuttaa, on nykyisen rahakannan vaihtuminen uudeksi todennäköisesti aikaansaataavissa varsin lyhyessä ajassa.

Siirtyminen uuteen rahayksikköön raha-arvoja asiakirjoissa ilmaistaessa tapahtuu rahalain voimaansaattamisesta annetun lain mukaan siten, että kaikki laeissa, asetuksissa, määräyksissä ja muissa julkisoikeudellisissa asiakirjoissa samoin kuin kaikki yksityisoikeudellisissa asiakirjoissa olevat vanhassa rahayksikössä ilmaistut määrät ja maksuperusteet muuttuvat tämän lain nojalla ja ilman eri toimenpiteitä uuden rahayksikön määräisiksi siten, että sata vanhan rahalain mukaista markkaa vastaa yhtä uuden rahalain mukaista markkaa. Vuoden 1963 puolella on virallisissa asiakirjoissa käytettävä uutta rahayksikköä. Sama ehdoton velvollisuus ei koske yksityisoikeudellisia asiakirjoja, joskin on selvää, että ne yleensä tullaan laatimaan uudessa rahayksikössä. Yksityisoikeudellisten sopimusten ja asiakirjojen osalta on nimenomaan säädetty, että ellei nimityksiä »nykymarkka» ja »vanha markka» käyttämällä tai muulla tavoin ole osoitettu, mitä rahayksikköä on tarkoitettu, ratkaisee päiväys sen, minkä rahayksikön mukaan vastuu määräytyy.

Tähän liittyen on lain mukaan kirjanpidossa ja tilinpidossa siirryttävä kalenterivuoden 1963 alusta käyttämään uutta rahayksikköä. Niin ikään on tarkoitus uusia posti-, vero- ja leimamerkit sekä muut makumerkit. Sikäli kuin merkkejä ei vaihdeta ko. vuoden alusta lukien, nykyiset merkit pysyvät voimassa sadasosan arvoisina.

Siirtyminen uuteen rahayksikköön merkitsee, että vuoden 1963 alusta lukien myös kaikki hinnat ja palkat on muunnettava uuden rahayksikön määräisiksi suhteessa sadan suhde yhteen. Valtiovallan taholta tullaan valvomaan, ettei muuntamista tällöin käytetä perusteena hintojen ja palkkojen korotuksille.

Markan kulta-arvo ja sen määrääminen

Uusi rahalaki sisältää myös uudet säännökset markan kulta-arvosta. Tältä osin on Suomen rahalainsäädäntö ollut väliaikaisella kannalla jo vuodesta 1931 lukien, jolloin Suomi luopui kultakannasta. Marraskuun 6 päivästä 1931 lähtien Suomen Pankki on määräaikaisten asetuksin oikeutettu poikkeamaan ohjesääntönsä määräämästä velvollisuudesta lunastaa setelinsä kullalla. Rahalakia ei vastaavilta osilta ole muutettu, mutta asiallisesti em. asetukset ovat mitätöineet voimassa olevan rahalain 1 §:n säännöksen, jonka mukaan »Suomen rahakantana on kulta ainoana arvonmittana». Rahalain edellyttämää kultarahaakaan ei ole enää laskettu liikkeesseen, joten käytännössä on kultakannan kaikki tunnukset siten hävitetty.

Tätä muodollista riippumattomuutta markan ulkomaisen arvon määräämisessä kesti aina siihen asti, kun Suomi vuonna 1948 liittyi Kansainvälisen Valuuttarahaston jäseneksi ja rahasto vuonna 1951 vahvisti markalle kullassa ilmaistun pariarvon. Sitoutuminen noudattamaan rahastoa koskevaa sopimusta merkitsi tosiasiallisesti siirtymistä uuteen rahakantaan, ns. kulta-parikantaan.

Nykyisen rahalain kumoutuessa vuoden 1962 lopussa päättyy vanha kultakanta markan osalta muodollisestikin. Uudessa rahalaissa ei markan kulta-arvon suuruutta ole määrätty, vaan on tyydytty vain säätämään, että markalle määrätään kansainvälinen perusarvo, joka ilmaistaan kultana.

Samassa yhteydessä on tarkistettu myös säännökset, jotka koskevat päätäntävaltaa markan kulta-arvosta määrättäessä. Kun Suomen Pankki vuonna 1931 vapautettiin velvollisuudesta lunastaa setelinsä kullalla, mutta pankin ohjesääntöä ei muilta osin muutettu, merkitsi tämä sitä, että Suomen Pankin johtokunnalle tuli oikeus päättää itsenäisesti valuuttakursseista kokonaisuudessaan. Asiain tila muuttui Suomen liittyttyä Kansainväliseen Valuuttarahastoon ja tämän vahvistettua markalle alkuperäisen pari-arvon. Rahastoa koskevan sopimuksen mukaan pari-arvon muuttamiseen ryhdytään nimittäin vain jäsenmaan esityksestä sekä vain jäsenmaan ja rahaston välisen neuvottelun jälkeen.

Jo tehdessään ehdotuksensa rahanuudistuksesta eduskunnan pankkivaltuusmiehille Suomen Pankin johtokunta esitti, että pari-arvon määrääminen ei jäisi vain johtokunnalle, vaan että toimenpiteen tulisi ensin saada pankkivaltuusmiesten hyväksyminen ja asian päättäisi viime kädessä valtioneuvosto, joka on myös vastuussa maan talouspolitiikasta kokonaisuudessaan. Johtokunnan asiana kuitenkin on arvioida, milloin ulkomaisissa maksusuhteissa on syntynyt sellainen perustavaa laatua oleva tasapainohäiriö, joka pakottaa markan pari-arvon muuttamiseen, sekä miten suuri muutoksen tulisi olla. Tämän vuoksi päädyttiin siihen, että valtioneuvoston tulisi voida vain joko hyväksyä markan pari-arvon muuttamista koskeva pankin esitys sellaisenaan tai pysyttää entinen pari-arvo. Nämä Suomen Pankin ehdotukset hyväksyttiin ja uuteen rahalakiin otettiin yksityiskohtaiset säännökset siitä, miten markan pari-arvoa määrättäessä on meneteltävä.

Uudet lait

Uusi rahalaki, joka kumoaa nykyiset joulukuun 21 päivänä 1925 annetut säännökset, sisältää edellä kosketeltujen rahayksikköä ja markan kulta-arvoa koskevien säännösten lisäksi määräykset itse rahoista. Kun nyt muodollisestikin luovutaan kultakannasta, tulevat metalliraha ja Suomen Pankin setelit olemaan täysin samanluonteisia laillisia maksuvälineitä. Tä-

män johdosta on uuteen lakiin sisällytetty myös kaikki seteleitä koskevat säännökset, joista osa nykyisin sisältyy Suomen Pankin ohjesääntöön. Samasta syystä on joukko metallirahoja koskevia yksityiskohtaisia määräyksiä, jotka sisältyvät nykyiseen rahalakiin, jätetty asetuksella annettaviksi. Rahojen valmistamista, liikkeeseen laskemista, rikkinäisten ja vahingoittuneiden rahojen arvoa jne. koskevat säännökset on pysytetty asiallisesti entisellään.

Seuraavassa esitetään uusi rahalaki sekä laki rahalain voimaansaattamisesta.

Rahalaki.

Annettu Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1962.

Yleiset määräykset.

1 §.

Suomen rahayksikkö on markka. Markassa on sata penniä.

2 §.

Markan kansainvälisestä perusarvosta, joka ilmaistaan kultana, päättää valtioneuvosto Suomen Pankin esityksestä.

Esityksen tekemisestä päättävät pankkivaltuusmiehet johtokunnan ehdotuksen perusteella. Se on valtioneuvostossa käsiteltävä kiireellisenä sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja joko muuttamattomana hyväksyttävä tai hylättävä. Asia on pidettävä salassa, kunnes valtioneuvoston päätös on tehty.

3 §.

Laillisia maksuvälineitä ovat setelit ja metallirahat.

Setelit.

4 §.

Suomen Pankilla on yksinoikeus setelien antoon.

5 §.

Seteliyksilöistä sekä setelien paperista, ulkonäöstä ja tekotavasta päättää Suomen Pankki. Setelien selitelvät julkaistaan asetuskokoelmassa.

6 §.

Seteliä, joka on huomattavasti vahingoittunut, älköön käytettävä maksuvälineenä.

Rikkinäisen setelin Suomen Pankki on velvollinen ottamaan vastaan täydestä arvosta, jos setelistä on yhtenä kappaleena jäljellä enemmän kuin puolet, ja puolesta arvosta, jos setelistä on yhtenä kappaleena jäljellä puolet. Muissa tapauksissa Suomen Pankki päättää, ottaako se setelin vastaan ja maksaako se siitä täyden arvon vai vähemmän.

Metalliraha.

7 §.

Valtiolla on yksinoikeus lyöttää metallirahaa omaan lukuunsa.

Metallirahaa lyödään niin paljon kuin Suomen Pankki ilmoittaa sitä rahaliikkeessä tarvittavan. Rahat laskee liikkeeseen Suomen Pankki.

8 §.

Metallirahayksilöistä sekä metallirahojen muodosta, leimasta, seoksesta ja mitoista määrätään asetuksella.

9 §.

Valtiokonttorin ja Suomen Pankin on otettava vastaan metallirahaa rajoituksetta. Muut eivät ole velvolliset samassa maksussa ottamaan vastaan metallirahaa enempää kuin sata kappaletta kutakin eriarvoista yksilöä eikä yhteensä enempää kuin sadan markan arvosta.

10 §.

Metallirahaa, joka on huomattavasti vahingoittunut tai niin kulunut, ettei sen leimaa voi selvästi erottaa, älköön käytettävä maksuvälineenä.

Valtiokonttori ja Suomen Pankki ovat velvolliset ottamaan vastaan tällaisen rahan, jos se voidaan varmasti todeta oikeaksi.

Erinäiset määräykset.

11 §.

Rahayksikkönä yksi markka tämän lain mukaista rahaa vastaa sataa 21 päivänä joulukuuta 1925 annetun rahalain mukaista markkaa ja yksi penni tämän lain mukaista rahaa vastaa yhtä 21 päivänä joulukuuta 1925 annetun rahalain mukaista markkaa.

12 §.

Metallirahat ja Suomen Pankin setelit, jotka ovat laillisia maksuvälineitä tämän lain voimaan tullessa, pysyvät laillisina maksuvälineinä kuitenkin siten, että niiden arvo on sadasosa niihin merkitystä arvovluvusta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1963, ja sillä kumotaan 21 päivänä joulukuuta 1925 annettu rahalaki (363/25) sekä samana päivänä annettu erinäisiä kultarahakannan palauttamisesta aiheutuvia säännöksiä sisältävä laki (364/25).

L a k i

rahalain voimaansaattamisesta.

Annettu Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1962.

1 §.

Tässä laissa sanotaan joulukuun 21 päivänä 1925 annettua rahalakia (363/25) vanhaksi rahalaiksi ja maaliskuun 30 päivänä 1962 annettua rahalakia (276/62) uudeksi rahalaiksi.

2 §.

Lakiin ja asetukseen sekä viranomaisen päätökseen tai määräykseen taikka muuhun viralliseen asiakirjaan sisältyvä vanhan rahalain mukaisena rahayksikkönä vahvistettu määrä tai maksuperuste muuttuu uuden rahalain mukaisen rahayksikön määräiseksi siten, että sata vanhan rahalain mukaista markkaa vastaa yhtä uuden rahalain mukaista markkaa ja yksi vanhan rahalain mukainen markka yhtä uuden rahalain mukaista penniä.

Sama on laki, milloin rahamäärä tai maksuperuste on sopimuksessa taikka velkakirjaan, vekseliin, maksumääräykseen, perukirjaan, perinnönjako- tai katselmuskirjaan tahi muuhun sellaiseen yksityiseen asiakirjaan sisältyvässä sitoumuksessa, velvoitteessa tai arvioissa ilmaistu vanhan rahalain mukaisena rahayksikkönä.

3 §.

Viranomaisen päätöksessä, määräyksessä tai muussa virallisessa asiakirjassa, joka annetaan tammikuun 1 päivänä 1963 tai sen jälkeen, älköön

muutoin kuin selostavassa osassa tai valmistelemissa laskelmissa taikka otteita tai jäljennöksiä annettaessa käytettävä vanhan rahalain mukaisena rahayksikkönä ilmaistuja määriä.

Tammikuun 1 päivänä 1963 ja sen jälkeen tehtyyn 2 §:n 2 momentissa mainittuun sopimukseen, sitoumukseen, velvoitteeseen tai arvioon tahi muuhun sellaiseen yksityiseen asiakirjaan sisältyvä Suomen rahan määrä on, jollei muuta voida osoittaa sovitun tai tarkoitetun, katsottava ilmaistuksi uuden rahalain mukaisena rahayksikkönä.

Kirjan- ja tilinpidossa on tammikuun 1 päivästä 1963 alkaen Suomen rahan määrä ilmaistava uuden rahalain mukaisena rahayksikkönä.

4 §.

Posti-, vero- ja leimamerkit samoin muut Suomen rahan määräiset maksumerkit, jotka ovat voimassa joulukuun 31 päivänä 1962, pysyvät, ellei toisin ole määrätty, edelleen voimassa siten, että niiden arvo uuden rahalain mukaisena rahayksikkönä on sadasosa niihin merkitystä arvoluvusta.

5 §.

Jos maksettava erä päättyy uuden rahalain mukaista penniä pienempään määrään, on määrä sen päättyessä 1/100 pennistä 50/100 penniin ta sovitettava lähinnä alempaan ja sen päättyessä 51/100 pennistä 99/100 penniin lähinnä ylempään penniin.

6 §.

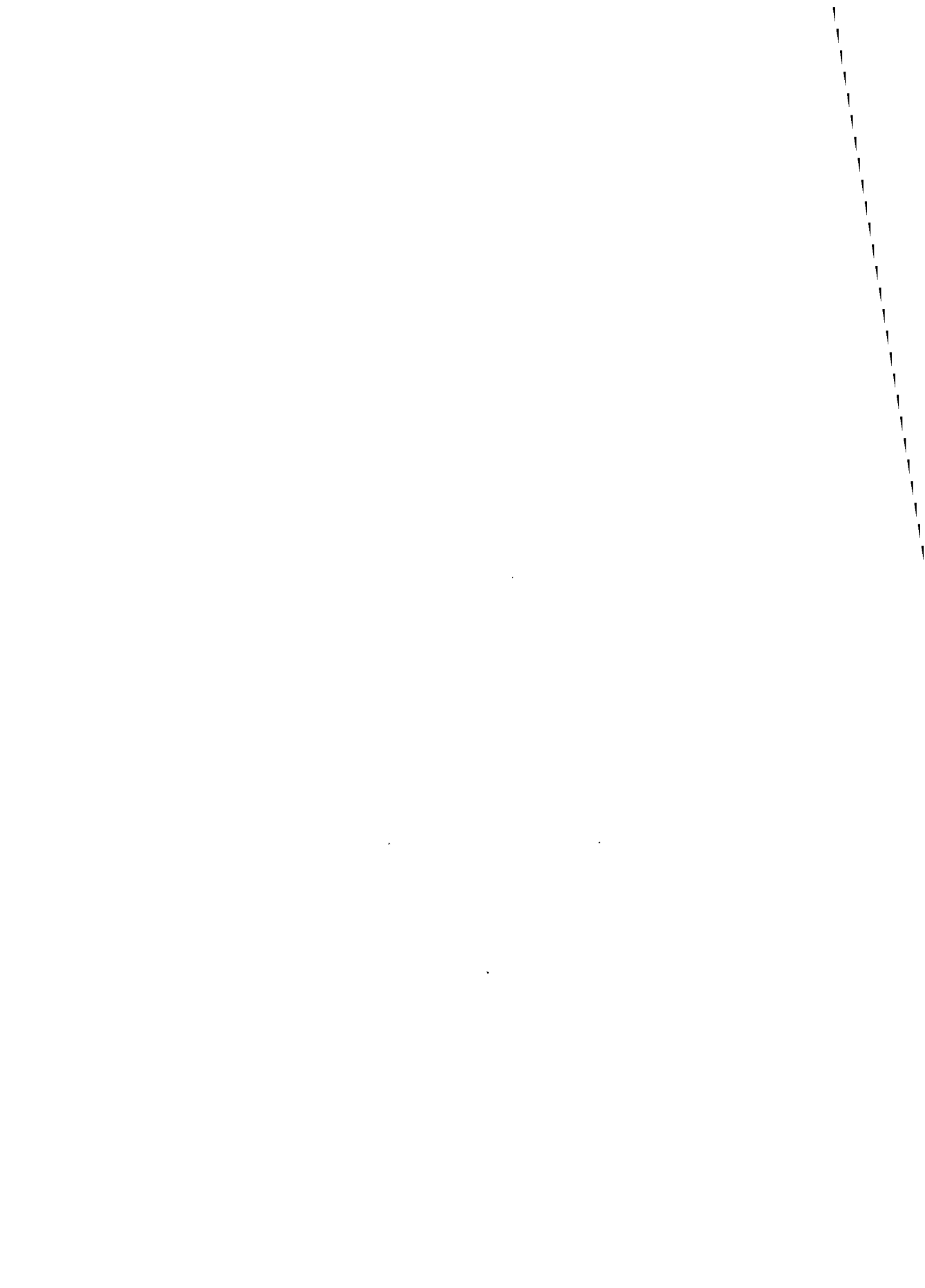
Edellä 3 §:ssä mainitussa tarkoituksessa ja muulloinkin, milloin selvyden vuoksi on tarpeen osoittaa, kumman rahalain mukaista rahayksikköä tarkoitetaan, käytetään vanhan rahalain tarkoittamasta rahayksiköstä nimeä vanha markka (vmk) ja uuden rahalain mukaisesta rahayksiköstä nimeä nykymarkka (nmk).

7 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa valtiovarainministeriö.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1963.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Taulukot:
Suomen Pankin toiminta

1. Omaisuustase vuosina 1954—1961

	31/12 1954 ¹	31/12 1955	31/12 1956	31/12 1957	31/12 1958	31/12 1959	
VASTAAVA							
1	<i>Ensisijainen setelinkate</i>	37 545	38 314	32 300	41 340	60 642	76 694
2	Kulta	6 934	7 849	7 849	7 850	7 850	8 454
3	Ulkomaiset valuutat	29 639	28 089	21 561	30 579	49 708	64 611
4	Ulkomaiset vekselit	115	115	115	136	871	366
5	Ulkomaiset obligaatiot	857	2 261	2 775	2 775	2 213	3 263
6	<i>Toissijainen setelinkate</i>	47 142	65 576	75 453	64 811	47 049	27 016
	Diskontatut kotimaiset vekselit						
7	Ulkomaan rahan määräiset ..	6 737	8 511	9 366	13 240	12 644	11 535
8	Markkamääräiset	11 940	14 437	14 922	12 909	8 823	3 888
9	Rediskontatut vekselit	8 465	22 628	33 665	24 912	18 707	4 718
10	Valtion vakauttamislaina	20 000	20 000	17 500	13 750	6 875	6 875
11	<i>Muut varat</i>	11 544	11 616	13 370	19 786	19 027	18 096
12	Kotimaiset obligaatiot	2 248	1 915	1 794	1 258	909	2 620
13	Shekkitilit	—	490	862	619	440	267
14	Vaihtoraha	242	195	354	299	438	654
15	Muut saatavat	9 054	9 016	10 360	17 610	17 240	14 555
16	Yhteensä	96 231	115 506	121 123	125 937	126 718	121 806
VASTATTAVA							
17	<i>Liikkeessä olevat setelit</i>	47 902	55 883	60 735	60 640	65 075	69 435
18	<i>Lyhytaikaiset velat</i>	29 060	20 054	24 725	20 581	18 046	17 814
19	Ulkomaiset valuuttatilit	7 017	3 855	4 601	4 569	2 178	2 116
20	Ulkomaiset markkatilit	3 595	3 898	7 047	7 901	4 643	4 780
21	Valtion shekkitili	15 470	9 816	10 550	5 145	7 146	6 418
22	Pankkien shekkitilit	2 187	1 706	1 167	2 405	1 474	3 856
23	Muut shekkitilit	69	155	367	189	293	233
24	Muut lyhytaikaiset velat	722	624	993	372	2 312	411
25	<i>Pitkäaikaiset velat</i>	6 507	22 268	14 725	16 249	20 872	14 039
26	Ulkomaiset	6 507	7 719	8 290	12 284	11 370	11 060
27	Kotimaiset	—	14 549	6 435	3 965	9 502	3 029
28	<i>Arvonjärjestelytilit</i>	2 522	5 689	8 074	14 458	8 170	5 482
29	<i>Oma pääoma</i>	10 240	11 612	12 864	14 009	14 555	14 986
30	Kantarahasto	5 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
31	Vararahasto	3 683	—	812	1 838	2 924	3 739
32	Käyttämättömät voittovarot ...	36	—	—	—	—	—
33	Tulostilit	1 521	1 612	2 052	2 171	1 631	1 247
34	Yhteensä	96 231	115 506	121 123	125 937	126 718	121 806

¹ Vuotta 1954 koskevat luvut on laskettu siten, että ne vastaavat vuonna 1955 käytäntöön otettua tase-jaottelua.

Milj. mk

31/12 1960	30/12 1961	1961						
		5/1	14/1	23/1	31/1	8/2	15/2	
75 305	77 893	75 089	75 849	78 406	78 224	78 879	78 638	1
9 120	10 417	9 120	9 120	9 120	9 120	9 120	9 120	2
59 482	58 730	59 248	59 978	62 660	62 477	62 245	61 998	3
870	996	888	918	793	794	787	793	4
5 833	7 750	5 833	5 833	5 833	5 833	6 727	6 727	5
41 992	47 225	40 944	36 595	35 693	31 959	31 141	30 009	6
10 496	9 432	10 496	10 496	10 496	10 496	10 314	10 314	7
7 232	7 083	7 366	7 670	7 746	7 012	7 069	7 047	8
20 514	29 460	19 332	14 679	13 701	10 701	10 008	8 898	9
3 750	1 250	3 750	3 750	3 750	3 750	3 750	3 750	10
7 822	6 236	6 215	6 102	6 893	7 336	6 791	7 971	11
3 070	1 968	1 275	1 353	2 043	2 573	1 891	1 541	12
418	608	581	339	417	312	455	408	13
719	755	720	766	796	823	822	842	14
3 615	2 905	3 639	3 644	3 637	3 628	3 623	5 180	15
125 119	131 354	122 248	118 546	120 992	117 519	116 811	116 618	16
72 735	83 706	71 335	69 325	68 380	69 588	69 869	69 830	17
16 676	7 321	14 558	12 948	16 913	12 065	11 238	10 934	18
4 057	1 339	4 062	3 127	3 022	3 306	3 247	3 046	19
4 241	3 768	4 372	4 344	4 497	4 541	4 560	4 587	20
6 187	108	4 367	2 620	8 420	2 239	1 409	973	21
1 683	566	1 271	1 948	161	572	931	1 553	22
167	184	197	409	374	935	456	295	23
341	1 356	289	500	439	472	635	480	24
10 633	13 586	10 633	10 633	10 633	10 621	10 440	10 440	25
10 030	9 069	10 030	10 030	10 030	10 030	9 849	9 849	26
603	4 517	603	603	603	591	591	591	27
9 085	9 522	9 689	9 552	8 954	9 100	9 090	9 200	28
15 990	17 219	16 033	16 088	16 112	16 145	16 174	16 214	29
10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	30
4 362	5 176	5 177	5 177	5 176	5 176	5 176	5 176	31
—	—	814	814	814	814	814	814	32
1 628	2 043	42	97	122	155	184	224	33
125 119	131 354	122 248	118 546	120 992	117 519	116 811	116 618	34

1. (Jatk.) Omaisuustase vuosina 1954—1961

		1961					
		23/2	28/2	8/3	15/3	23/3	30/3
VASTAAVA							
1	<i>Ensisijainen setelinkate</i>	79 237	79 968	80 620	80 963	80 836	80 860
2	Kulta	9 030	9 030	9 030	9 030	9 030	9 030
3	Ulkomaiset valuutat	62 689	63 422	64 082	63 454	63 889	63 413
4	Ulkomaiset vekselit	791	789	781	861	799	799
5	Ulkomaiset obligaatiot	6 727	6 727	6 727	7 618	7 618	7 618
6	<i>Toissijainen setelinkate</i>	33 272	33 103	35 220	36 005	34 405	35 555
	Diskontatut kotimaiset vekselit						
7	Ulkomaan rahan määräiset ..	10 314	10 314	10 314	10 314	10 314	10 314
8	Markkamääräiset	7 215	7 403	7 837	7 546	7 361	8 424
9	Rediskontatut vekselit	11 993	11 636	13 319	14 395	14 230	14 317
10	Valtion vakauttamislaina	3 750	3 750	3 750	3 750	2 500	2 500
11	<i>Muut varat</i>	8 475	9 725	9 681	7 899	8 251	6 875
12	Kotimaiset obligaatiot	1 875	2 965	2 952	1 232	3 000	1 879
13	Shekkitilit	484	655	598	529	658	422
14	Vaihtoraha	843	843	845	868	865	849
15	Muut saatavat	5 273	5 262	5 286	5 270	3 728	3 725
16	Yhteensä	120 984	122 796	125 521	124 867	123 492	123 290
VASTATTAVA							
17	<i>Liikkeessä olevat setelit</i>	70 691	72 673	69 408	69 539	70 733	75 994
18	<i>Lyhytaikaiset velat</i>	14 441	14 371	20 076	19 137	16 443	10 900
19	Ulkomaiset valuuttatilit	3 020	2 688	2 450	2 337	2 167	2 115
20	Ulkomaiset markkatilit	4 267	4 275	4 279	4 298	4 287	4 259
21	Valtion shekkitili	6 214	6 495	11 619	10 624	8 785	3 170
22	Pankkien shekkitilit	168	—	606	842	9	313
23	Muut shekkitilit	213	326	286	220	386	253
24	Muut lyhytaikaiset velat	559	587	836	816	809	790
25	<i>Pitkäaikaiset velat</i>	10 440	10 440	10 440	10 440	10 440	10 425
26	Ulkomaiset	9 849	9 849	9 849	9 849	9 849	9 849
27	Kotimaiset	591	591	591	591	591	576
28	<i>Arvonjärjestelytilit</i>	9 153	9 027	9 273	9 391	9 468	9 512
29	<i>Oma pääoma</i>	16 254	16 285	16 324	16 360	16 408	16 459
30	Kantarahasto	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
31	Vararahasto	5 176	5 176	5 176	5 176	5 176	5 176
32	Käyttämättömät voittovarot ...	814	814	814	814	814	814
33	Tulostilit	264	295	334	370	418	469
34	Yhteensä	120 984	122 796	125 521	124 867	123 492	123 290

Milj. mk

1961								
$\frac{8}{4}$	$\frac{15}{4}$	$\frac{22}{4}$	$\frac{29}{4}$	$\frac{8}{5}$	$\frac{15}{5}$	$\frac{22}{5}$	$\frac{31}{5}$	
81 549	81 506	81 872	82 417	82 005	82 569	82 303	81 708	1
9 030	9 030	9 030	9 030	9 030	9 030	9 030	9 030	2
64 102	64 063	64 441	64 986	64 569	65 134	64 538	63 942	3
799	797	785	785	790	789	776	777	4
7 618	7 616	7 616	7 616	7 616	7 616	7 959	7 959	5
32 258	31 884	36 727	39 781	39 376	37 580	40 033	39 371	6
10 314	10 220	10 180	10 180	10 180	10 180	10 180	10 180	7
8 382	8 430	8 531	8 660	8 628	8 648	9 332	9 592	8
11 062	10 734	15 516	18 441	18 068	16 252	18 021	17 099	9
2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	10
6 613	6 264	7 329	8 834	6 675	7 084	8 987	6 441	11
1 521	1 076	2 185	3 401	1 382	1 382	3 417	3 873	12
522	619	592	670	559	728	596	577	13
849	864	850	838	811	808	807	829	14
3 721	3 705	3 702	3 925	3 923	4 166	4 167	1 162	15
120 420	119 654	125 928	131 032	128 056	127 233	131 323	127 520	16
72 209	71 930	72 757	75 252	74 381	74 578	74 918	74 836	17
11 942	11 408	16 952	19 603	17 292	16 346	19 771	15 794	18
1 984	2 027	1 905	2 446	2 332	2 249	2 223	2 305	19
4 274	4 350	4 323	4 251	4 135	4 116	4 100	4 087	20
4 086	3 400	9 440	11 092	9 004	8 242	12 075	7 423	21
658	718	215	642	764	500	249	702	22
299	284	204	235	186	183	260	412	23
641	629	865	937	871	1 056	864	865	24
10 425	10 293	10 248	10 248	10 248	10 248	10 248	10 248	25
9 849	9 717	9 717	9 717	9 717	9 717	9 717	9 717	26
576	576	531	531	531	531	531	531	27
9 340	9 480	9 405	9 320	9 474	9 382	9 684	9 882	28
16 504	16 543	16 566	16 609	16 661	16 679	16 702	16 760	29
10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	30
5 176	5 176	5 176	5 176	5 176	5 176	5 176	5 176	31
814	814	814	814	814	814	814	814	32
514	553	576	619	671	689	712	770	33
120 420	119 654	125 928	131 032	128 056	127 233	131 323	127 520	34

1. (Jatk.) Omaisuustase vuosina 1954—1961

		1961					
		8/6	15/6	22/6	30/6	8/7	15/7
VASTAAVA							
1	<i>Ensisijainen setelinkate</i>	81 105	81 331	81 106	80 915	81 289	80 593
2	Kulta	10 031	10 031	10 031	10 031	10 031	10 031
3	Ulkomaiset valuutat	62 614	62 838	62 628	62 409	62 795	62 102
4	Ulkomaiset vekselit	792	794	779	807	795	792
5	Ulkomaiset obligaatiot	7 668	7 668	7 668	7 668	7 668	7 668
6	<i>Toissijainen setelinkate</i>	35 375	34 161	43 246	42 223	42 155	40 836
	Diskontatut kotimaiset vekselit						
7	Ulkomaan rahan määräiset ..	10 060	10 060	10 060	10 060	10 060	10 060
8	Markkamääräiset	10 338	11 161	10 940	11 386	11 432	11 465
9	Rediskontatut vekselit	12 477	10 440	19 746	18 277	18 163	16 811
10	Valtion vakauttamislaina	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
11	<i>Muut varat</i>	4 140	6 248	7 690	9 250	3 705	5 711
12	Kotimaiset obligaatiot	1 622	3 497	5 077	6 583	1 116	3 209
13	Shekkitilit	424	647	555	594	518	412
14	Vaihtoraha	834	849	803	825	833	843
15	Muut saatavat	1 260	1 255	1 255	1 248	1 238	1 247
16	Yhteensä	120 620	121 740	132 042	132 388	127 149	127 140
VASTATTAVA							
17	<i>Liikkeessä olevat setelit</i>	74 047	73 913	78 795	76 991	76 433	75 113
18	<i>Lyhytaikaiset velat</i>	9 691	10 093	15 856	17 814	13 043	14 035
19	Ulkomaiset valuttatilit	2 141	2 115	1 910	1 856	1 626	1 382
20	Ulkomaiset markkatilit	4 061	4 029	4 025	3 957	4 044	4 110
21	Valtion shekkitili	1 325	1 908	8 599	9 738	5 711	6 892
22	Pankkien shekkitilit	977	909	235	1 058	641	606
23	Muut shekkitilit	339	163	268	378	211	190
24	Muut lyhytaikaiset velat	848	969	819	827	810	855
25	<i>Pitkäaikaiset velat</i>	10 138	10 138	10 408	10 408	10 408	10 408
26	Ulkomaiset	9 607	9 607	9 607	9 607	9 607	9 607
27	Kotimaiset	531	531	801	801	801	801
28	<i>Arvonjärjestelytilit</i>	9 957	10 754	10 088	10 238	10 293	10 568
29	<i>Oma pääoma</i>	16 787	16 842	16 895	16 937	16 972	17 016
30	Kantarahasto	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
31	Vararahasto	5 176	5 176	5 176	5 176	5 176	5 176
32	Käyttämättömät voittovarot ...	814	814	814	814	814	814
33	Tulostilit	797	852	905	947	982	1 026
34	Yhteensä	120 620	121 740	132 042	132 388	127 149	127 140

Milj. mk

1961								
22/7	31/7	8/8	15/8	22/8	31/8	8/9	15/9	
80 797	81 405	81 579	82 921	81 353	81 064	81 471	81 291	1
10 031	10 031	10 031	10 031	10 031	10 031	10 025	10 025	2
62 329	62 864	63 223	64 574	63 014	62 747	63 162	62 036	3
769	768	767	758	750	728	726	817	4
7 668	7 742	7 558	7 558	7 558	7 558	7 558	8 413	5
46 223	41 823	37 867	35 596	39 194	41 300	39 173	39 889	6
10 060	10 060	9 877	9 877	9 877	9 877	9 877	9 877	7
11 658	11 628	11 350	11 173	11 229	11 130	11 418	10 687	8
22 005	17 635	14 140	12 046	15 588	17 793	15 378	16 825	9
2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	10
6 957	7 526	3 346	3 334	6 161	8 256	6 332	7 296	11
4 329	5 004	909	909	3 633	5 602	3 850	5 029	12
546	452	379	333	438	567	410	172	13
835	836	813	825	825	833	832	846	14
1 247	1 234	1 245	1 267	1 265	1 254	1 240	1 249	15
133 977	130 754	122 792	121 851	126 708	130 620	126 976	128 476	16
75 693	75 098	75 697	74 713	74 506	74 629	74 176	74 166	17
20 303	17 792	9 431	9 745	13 175	17 225	14 040	15 069	18
1 417	1 500	1 480	1 429	1 454	1 555	1 507	1 471	19
4 068	4 034	4 025	4 007	4 024	4 018	4 010	3 621	20
13 127	11 014	881	1 109	6 339	9 345	5 987	7 298	21
509	80	1 938	2 057	156	549	497	871	22
255	203	254	317	218	366	666	508	23
927	961	853	826	984	1 392	1 373	1 300	24
10 321	10 321	10 137	10 137	11 225	11 225	11 225	11 225	25
9 607	9 607	9 423	9 423	9 423	9 423	9 423	9 423	26
714	714	714	714	1 802	1 802	1 802	1 802	27
10 615	10 452	10 408	10 073	10 564	10 266	10 213	10 648	28
17 045	17 091	17 119	17 183	17 238	17 275	17 322	17 368	29
10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	30
5 176	5 176	5 176	5 176	5 176	5 176	5 176	5 176	31
814	814	814	814	814	814	814	814	32
1 055	1 101	1 129	1 193	1 248	1 285	1 332	1 378	33
133 977	130 754	122 792	121 851	126 708	130 620	126 976	128 476	34

1. (Jatk.) Omaisuustase vuosina 1954—1961

	1961						
	28/9	30/9	7/10	14/10	23/10	31/10	
VASTAAVA							
1	<i>Ensisijainen setelinkate</i>	80 536	79 165	78 368	77 226	79 634	80 065
2	Kulta	10 025	10 025	10 025	10 025	10 025	10 025
3	Ulkomaiset valuutat	61 532	60 148	59 347	58 215	59 710	60 120
4	Ulkomaiset vekselit	815	828	832	822	856	877
5	Ulkomaiset obligaatiot	8 164	8 164	8 164	8 164	9 043	9 043
6	<i>Toissijainen setelinkate</i>	43 211	40 578	39 216	39 077	40 589	44 251
	Diskontatut kotimaiset vekselit						
7	Ulkomaan rahan määräiset ..	9 877	9 877	9 877	9 877	9 741	9 741
8	Markkamääräiset	10 747	10 743	10 610	10 227	10 219	10 200
9	Rediskontatut vekselit	21 337	18 708	17 479	17 723	19 379	23 060
10	Valtion vakauttamislaina	1 250	1 250	1 250	1 250	1 250	1 250
11	<i>Muut varat</i>	10 367	10 202	7 860	8 774	9 333	10 688
12	Kotimaiset obligaatiot	7 881	7 721	5 521	6 447	6 627	8 077
13	Shekkitilit	379	393	261	240	679	548
14	Vaihtoraha	846	850	843	857	865	871
15	Muut saatavat	1 261	1 238	1 235	1 230	1 212	1 192
16	Yhteensä	134 114	129 945	125 444	125 077	129 606	135 004
VASTATTAVA							
17	<i>Liikkeessä olevat setelit</i>	75 500	77 363	76 570	76 548	75 032	75 121
18	<i>Lyhytaikaiset velat</i>	18 671	12 178	9 124	8 538	14 627	19 962
19	Ulkomaiset valuuttatilit	1 581	1 611	1 735	1 645	1 720	1 662
20	Ulkomaiset markkatilit	3 543	3 578	3 520	3 565	3 571	3 534
21	Valtion shekkitili	11 658	4 912	1 798	1 338	7 813	13 173
22	Pankkien shekkitilit	224	480	774	576	—	—
23	Muut shekkitilit	389	296	265	291	343	350
24	Muut lyhytaikaiset velat	1 276	1 301	1 032	1 123	1 180	1 243
25	<i>Pitkäaikaiset velat</i>	11 705	11 705	11 705	11 705	11 799	11 799
26	Ulkomaiset	9 423	9 423	9 423	9 423	9 286	9 286
27	Kotimaiset	2 282	2 282	2 282	2 282	2 513	2 513
28	<i>Arvonjärjestelytilit</i>	10 825	11 240	11 385	11 595	11 416	11 361
29	<i>Oma pääoma</i>	17 413	17 459	16 660	16 691	16 732	16 761
30	Kantarahasto	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
31	Vararahasto	5 176	5 176	5 176	5 176	5 176	5 176
32	Käyttämättömät voittovarat ...	814	814	—	—	—	—
33	Tulostilit	1 423	1 469	1 484	1 515	1 556	1 585
34	Yhteensä	134 114	129 945	125 444	125 077	129 606	135 004

Milj. mk

1961								
8/11	15/11	23/11	30/11	8/12	15/12	23/12	30/12	
79 393	78 806	79 729	78 429	77 806	77 227	78 741	77 893	1
10 001	10 001	10 001	10 001	10 417	10 417	10 417	10 417	2
59 477	58 880	59 843	58 462	57 738	57 072	58 607	58 730	3
872	882	842	923	906	993	972	996	4
9 043	9 043	9 043	9 043	8 745	8 745	8 745	7 750	5
44 102	43 140	46 548	43 398	44 971	53 257	52 017	47 225	6
9 644	9 644	9 644	9 644	9 412	9 412	9 412	9 432	7
10 156	9 737	9 480	9 298	7 835	7 628	7 856	7 083	8
23 052	22 509	26 174	23 206	26 474	34 967	33 499	29 460	9
1 250	1 250	1 250	1 250	1 250	1 250	1 250	1 250	10
8 515	7 222	9 859	9 756	6 639	5 359	7 166	6 236	11
5 986	4 766	7 347	6 480	4 151	2 695	4 695	1 968	12
481	413	493	625	482	678	549	608	13
836	837	825	824	800	785	739	755	14
1 212	1 206	1 194	1 827	1 206	1 201	1 183	2 905	15
132 010	129 168	136 136	131 583	129 416	135 843	137 924	131 354	16
76 715	75 917	76 726	78 119	79 565	80 513	84 875	83 706	17
15 095	12 845	17 529	11 079	7 425	12 606	10 128	7 321	18
1 666	1 662	1 620	1 561	1 536	1 577	1 380	1 339	19
3 727	3 734	3 708	3 701	3 704	3 646	3 766	3 768	20
6 833	5 113	10 556	4 022	668	5 441	3 547	108	21
1 230	321	37	607	334	958	152	566	22
387	788	261	488	528	347	390	184	23
1 252	1 227	1 347	700	655	637	893	1 356	24
11 792	11 792	13 418	13 403	13 206	13 206	13 599	13 586	25
9 286	9 286	9 251	9 251	9 054	9 054	9 054	9 069	26
2 506	2 506	4 167	4 152	4 152	4 152	4 545	4 517	27
11 538	11 735	11 520	11 975	12 152	12 403	12 175	9 522	28
16 820	16 879	16 943	17 007	17 068	17 115	17 147	17 219	29
10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	30
5 176	5 176	5 176	5 176	5 176	5 176	5 176	5 176	31
—	—	—	—	—	—	—	—	32
1 644	1 703	1 767	1 831	1 892	1 939	1 971	2 043	33
132 010	129 168	136 136	131 583	129 416	135 843	137 924	131 354	34

2. Erinäisiä tilejä vuosina 1952—1961

Päivä	»Kotimaisia obligaatioita»	»Muita saattavia»	»Lyhytaikaisia velkoja»		»Kotimaisia pitkäaikaisia velkoja»	
	Kassa-obligaatit	Varmuusvarastoluotto	»Pankkien asekki-tilit» ¹	Mortgage Bank of Finland Oy ²	Vienti-maksutili	Kassa-varantotalletukset
31. XII						
1952	—	—	2 088	—	—	—
1953	—	—	2 157	—	—	—
1954	—	—	2 187	—	—	—
1955	—	—	1 706	—	—	6 677
1956	—	—	1 167	280	—	—
1957	—	—	2 405	— 42	751	—
1958	—	4 335	1 474	2 080	6 288	—
1959	800	6 786	3 856	252	3 029	—
1960	1 895	3 581	1 683	158	343	—
1961	800	700	566	1 249	114	4 343
1961						
5. I	—	3 581	1 271	238	343	—
14.	—	3 593	1 948	407	343	—
23.	630	3 593	161	382	343	—
31.	680	3 593	572	351	331	—
8. II	—	3 593	931	591	331	—
15.	150	3 593	1 553	392	331	—
23.	480	3 593	168	488	331	—
28.	1 570	3 593	—	510	331	—
8. III	1 500	3 593	606	710	331	—
15.	200	3 593	842	772	331	—
23.	1 970	3 593	9	784	331	—
30.	650	3 593	313	745	316	—
8. IV	100	3 607	658	588	316	—
15.	150	3 607	718	593	316	—
22.	1 160	3 607	215	837	271	—
29.	2 350	3 607	642	865	271	—
8. V	450	3 607	764	829	271	—
15.	450	3 607	500	854	271	—
23.	2 490	3 607	249	812	271	—
31.	2 920	607	702	813	271	—
8. VI	670	607	977	802	271	—
15.	2 545	607	909	830	271	—
22.	4 125	607	235	784	271	470
30.	5 645	607	1 058	741	271	470

Milj. mk

Päivä	»Kotimaisia obligaa- tioita»	»Muuta saatavia»	»Lyhytaikaisia velkoja»		»Kotimaisia pitkäaikaisia velkoja»	
	Kassa- obligaa- tiot	Varmuus- varasto- luotto	»Pankkien shekki- tilit» ¹	Mortgage Bank of Finland Oy ²	Vienti- maksutilli	Kassa- varanto- talletukset
1961						
8. VII	200	607	641	758	271	470
15.	2 300	607	606	778	271	470
22.	3 420	607	509	866	171	483
31.	4 095	607	80	885	171	483
8. VIII	—	618	1 938	830	171	483
15.	—	658	2 057	809	171	483
23.	2 725	665	156	939	171	1 571
31.	4 695	670	549	1 351	171	1 571
8. IX	2 545	670	497	1 333	171	1 571
15.	2 545	680	871	1 260	171	1 571
23.	4 945	700	224	1 233	171	2 051
30.	4 745	700	480	1 266	171	2 051
7. X	2 545	700	774	1 005	171	2 051
14.	2 545	700	576	1 013	171	2 051
23.	3 795	700	— 272	1 148	171	2 282
31.	5 245	700	— 95	1 183	171	2 282
8. XI	2 795	700	1 230	1 224	164	2 282
15.	1 520	700	321	1 201	164	2 282
23.	3 620	700	37	1 312	157	3 950
30.	3 770	700	607	544	142	3 950
8. XII	1 570	700	334	596	142	3 950
15.	100	700	958	592	142	3 950
23.	2 100	700	152	869	142	4 343
30.	800	700	566	1 249	114	4 343

¹ Tilien osoittaessa pankkien velkaa (—) erä sisältyy Suomen Pankin vastaavien »shekkitileihin».

² Tili sisältyy Suomen Pankin »muihin lyhytaikaisiin velkoihin». Tilin osoittaessa Mortgage Bank'in velkaa (—) erä sisältyy »muihin saataviin».

3. Valuuttavaranto kunkin vuoden ja neljänneksen lopussa vuosina 1958—1961

Mrd mk

Valuuttalaji	1958	1959	1960				1961			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV
Kulta	7.8	8.4	8.4	8.4	8.4	9.1	9.0	10.0	10.0	10.4
Vaihtokelpoiset	31.2	49.7	42.4	37.7	39.6	44.2	46.4	43.0	42.9	40.3
EMA: siirtokelpoiset										
muut	7.7	4.7	4.7	4.2	3.8	3.2	3.7	3.5	1.6	1.4
Itäryhmä	8.2	4.4	3.3	3.6	4.0	1.7	4.2	6.7	7.5	9.2
Muut	0.5	3.7	4.4	6.1	6.6	6.3	7.0	7.4	6.6	6.5
Yhteensä	55.4	70.9	63.2	60.0	62.4	64.5	70.3	70.6	68.6	67.8

4. Tulostase vuosina 1956—1961

Milj. mk

	1956	1957	1958	1959	1960	1961
TUOTOT						
Korot kotimaisesta lainausliikkeestä	1 997	1 655	1 151	564	864	946
Korot ulkomaisilta kirjeenvaihtajilta	415	293	484	1 039	1 295	1 336
Korot obligaatioista	291	342	317	334	432	471
Provisiot	166	173	163	149	126	133
Agiot	382	417	285	255	240	240
Muut tuotot	63	64	85	112	132	141
Yhteensä	3 314	2 944	2 485	2 453	3 089	3 267
KULUT						
Palkat ja palkkiot	372	386	402	412	428	456
Eläkkeet ja avustukset	33	33	35	37	38	39
Perhe-eläkkeet	9	10	11	12	12	13
Pankkivaltuusmiesten palkkiot ja kulut..	1	1	2	1	2	2
Haarakonttorien valvojain palkkiot	1	1	1	1	1	1
Lapsilisä- ja kansaneläkemaksu-suudet ..	17	16	19	19	20	22
Korot kassavarantotileistä	296	—	—	—	—	45
Setelien valmistus	182	156	165	197	232	232
Muut kulut	92	90	97	101	128	146
Poistot	259	80	122	426	600	268
Kulut yhteensä	1 262	773	854	1 206	1 461	1 224
Pankin voitto	2 052	2 171	1 631	1 247	1 628	2 043
Yhteensä	3 314	2 944	2 485	2 453	3 089	3 267

5. Suomen Pankin soveltamia korkoja vuosina 1934—1961

Prosenttia

Päivästä	Pankkivaltuusmiesten määräämät diskonttokoron rajat		Käytännössä veloitettu diskonttokorko		Rediskonttokorko ¹
	Alaraja	Yläraja	3 kuukauden tavaravekselit	3 kuukauden finanssivekselit	
3. XII 1934	4	5	4	5	4
6. VI 1947	4 1/2	5 1/2	4 1/2	5 1/2	4 1/2
15. XII 1947	5 1/4	6 1/4	5 1/4	6 1/4	5 1/4
6. II 1948	7 1/4	8 1/4	7 1/4	8 1/4	7 1/4
1. II 1949	6 3/4	7 3/4	6 3/4	7 3/4	6 3/4
1. VII 1949	5 3/4	6 3/4	5 3/4	6 3/4	5 3/4
3. XI 1950	7 3/4	8 3/4	7 3/4	8 3/4	7 3/4
16. XII 1951	5 3/4	6 3/4	5 3/4	6 3/4	5 3/4
1. XII 1954	5	7 1/2	5 3/4—6	6 1/2—7 1/2	»
19. IV 1956	6 1/2	8	6 1/2—7 1/2	7 1/4—8	6 1/2
8. XI 1956	»	»	7 1/2	8	7 1/5
1. X 1958	»	»	»	»	7 1/4
7. I 1959	»	»	7	7 1/2	»
1. III 1959	6	7 1/2	»	»	»
1. IV 1959	»	»	6 3/4	7	6 3/4

¹ Rediskonttokorko oli 30. IX 1958 asti sidottu siihen korkoon, jolla ao. rahalaitos oli vekselin diskontannut. Taulukossa on tätä ajanjaksoita ilmoitettu rediskonttauksista kulloinkin käytännössä veloitettu alin korko. 1. X 1958 lukien rediskonttokorko on ollut kiinteä ja alkuperäisestä diskonttokorosta riippumaton. — Tämän peruskoron lisäksi Suomen Pankki peri rahalaitoksilta lisäkorkoa näiden velan ylittäessä määrättyt rajat (ks. tekstiä).

6. Liikkeessä oleva setelistö keskimäärin kuukautena vuosina 1954—1961

Milj. mk

Kuukausi	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961
I	41 801	44 568	51 684	54 591	54 045	58 578	62 793	69 657
II	44 159	46 476	52 293	56 652	55 149	59 195	63 073	70 766
III	44 511	47 448	54 406	54 944	55 345	60 130	62 825	71 419
IV	45 640	48 798	53 625	55 137	55 583	59 524	65 957	73 037
V	46 555	50 992	56 587	54 731	57 984	62 750	66 662	74 678
VI	44 898	49 104	57 133	55 309	58 220	61 790	67 957	75 937
VII	44 453	49 365	58 423	53 701	56 937	61 048	67 912	75 584
VIII	46 077	50 343	58 890	52 440	58 160	62 226	67 880	74 884
IX	44 904	49 898	57 573	54 433	57 481	61 259	68 315	75 301
X	45 432	51 037	57 262	53 028	57 425	62 318	70 056	75 818
XI	47 716	52 446	57 818	55 060	59 954	64 607	70 478	76 869
XII	48 538	54 437	59 669	59 190	62 965	67 522	72 912	82 165
Keskimäärä	45 390	49 576	56 280	54 935	57 437	61 746	67 235	74 676

7. Setelinanto vuosina 1952—1961

Päivä	Setelinanto-oikeus			Käytetty setelinanto-oikeus				Setelin- anto- vara
	Ensi- sijainen kate	Tois- sijainen kate (yläraja 50 mrd mk ¹)	Yhteensä	Liikkeessä olevat setelit	Lyhyt- aikaiset velat	Shekki- luotoista nostamatta	Yhteensä	
31. XII								
1952 ^a	22 099	49 129	71 228	46 153	20 365	802	67 320	3 908
1953 ^a	28 107	48 060	76 167	45 019	24 010	625	69 654	6 513
1954 ^a	37 545	47 142	84 687	47 902	29 060	1 009	77 971	6 716
1955	38 314	58 000	96 314	55 883	20 054	494	76 431	19 883
1956	32 300	58 000	90 300	60 735	24 725	316	85 776	4 524
1957	41 340	58 000	99 340	60 640	20 581	624	81 845	17 495
1958	60 642	47 049	107 691	65 075	18 046	814	83 935	23 756
1959	76 694	27 016	103 710	69 435	17 814	929	88 178	15 532
1960	75 305	41 992	117 297	72 735	16 676	978	90 389	26 908
1961	77 893	47 225	125 118	83 706	7 321	885	91 912	33 206
1961								
5. I	75 089	40 944	116 033	71 335	14 558	815	86 708	29 325
14.	75 849	36 595	112 444	69 325	12 948	1 057	83 330	29 114
23.	78 406	35 693	114 099	68 380	16 913	979	86 272	27 827
31.	78 224	31 959	110 183	69 588	12 065	1 084	82 737	27 446
8. II	78 879	31 141	110 020	69 869	11 238	941	82 048	27 972
15.	78 638	30 009	108 647	69 830	10 934	988	81 752	26 895
23.	79 237	33 272	112 509	70 691	14 441	912	86 044	26 465
28.	79 968	33 103	113 071	72 673	14 371	796	87 840	25 231
8. III	80 620	35 220	115 840	69 408	20 076	798	90 282	25 558
15.	80 963	36 005	116 968	69 539	19 137	867	89 543	27 425
23.	80 836	34 405	115 241	70 733	16 443	738	87 914	27 327
30.	80 860	35 555	116 415	75 994	10 900	975	87 869	28 546
8. IV	81 549	32 258	113 807	72 209	11 942	874	85 025	28 782
15.	81 506	31 884	113 390	71 930	11 408	778	84 116	29 274
22.	81 872	36 727	118 599	72 757	16 952	805	90 514	28 085
29.	82 417	39 781	122 198	75 252	19 603	727	95 582	26 616
8. V	82 005	39 376	121 381	74 381	17 292	837	92 510	28 871
15.	82 569	37 580	120 149	74 578	16 346	668	91 592	28 557
23.	82 303	40 033	122 336	74 918	19 771	800	95 489	26 847
31.	81 708	39 371	121 079	74 836	15 794	813	91 443	29 636
8. VI	81 105	35 375	116 480	74 047	9 691	966	84 704	31 776
15.	81 331	34 161	115 492	73 913	10 093	744	84 750	30 742
22.	81 106	43 246	124 352	78 795	15 856	836	95 487	28 865
30.	80 915	42 223	123 138	76 991	17 814	796	95 601	27 537

Milj. mk

Päivä	Setelinanto-oikeus			Käytetty setelinanto-oikeus				Setelinanto- vara
	Ensi- sijainen kate	Tois- sijainen kate (yläraja 50 mrd mk ¹)	Yhteensä	Liikkeessä olevat setelit	Lyhyt- aikaiset velat	Shekki- luotoista nostamatta	Yhteensä	
1961								
8. VII	81 289	42 155	123 444	76 433	13 043	872	90 348	33 096
15.	80 593	40 836	121 429	75 113	14 035	979	90 127	31 302
22.	80 797	46 223	127 020	75 693	20 303	844	96 840	30 180
31.	81 405	41 823	123 228	75 098	17 792	939	93 829	29 399
8. VIII	81 579	37 867	119 446	75 697	9 431	1 011	86 139	33 307
15.	82 921	35 596	118 517	74 713	9 745	1 058	85 516	33 001
23.	81 353	39 194	120 547	74 506	13 175	952	88 633	31 914
31.	81 064	41 300	122 364	74 629	17 225	823	92 677	29 687
8. IX	81 471	39 173	120 644	74 176	14 040	980	89 196	31 448
15.	81 291	39 889	121 180	74 166	15 069	1 219	90 454	30 726
23.	80 536	43 211	123 747	75 500	18 671	1 011	95 182	28 565
30.	79 165	40 578	119 743	77 363	12 178	998	90 539	29 204
7. X	78 368	39 216	117 584	76 570	9 124	1 129	86 823	30 761
14.	77 226	39 077	116 303	76 548	8 538	1 151	86 237	30 066
23.	79 634	40 589	120 223	75 032	14 627	1 133	90 792	29 431
31.	80 065	44 251	124 316	75 121	19 962	1 087	96 170	28 146
8. XI	79 393	44 102	123 495	76 715	15 095	1 059	92 869	30 626
15.	78 806	43 140	121 946	75 917	12 845	1 127	89 889	32 057
23.	79 729	46 548	126 277	76 726	17 529	1 047	95 302	30 975
30.	78 429	43 398	121 827	78 119	11 079	901	90 099	31 728
8. XII	77 806	44 971	122 777	79 565	7 425	1 014	88 004	34 773
15.	77 227	50 000	127 227	80 513	12 606	817	93 936	33 291
23.	78 741	50 000	128 741	84 875	10 128	947	95 950	32 791
30.	77 893	47 225	125 118	83 706	7 321	885	91 912	33 206
Keski- määrä	80 099	39 297	119 396	74 676	14 116	929	89 721	29 675
Vaihtelu	7 832	19 991	20 094	16 495	12 982	551	15 088	9 542

¹ Joulukuun 23 päivästä 1955 joulukuun 31 päivään 1959 yläraja oli 58 miljardia markkaa.

² Vuosia 1952—1954 koskevat luvut on laskettu siten, että ne vastaavat vuonna 1955 käytäntöön otettua tasejaottelua.

8. Liikkeessä olevat setelit ja metallirahat vuosien 1954—1961 lopussa

Milj. mk

Rahalaaji	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961
Liikkeessä oleva setelistö								
10 000 mk	—	13 821	23 971	23 627	27 117	30 236	32 796	39 525
5 000 »	33 087	26 109	20 076	19 966	21 049	21 892	22 350	24 793
1 000 »	10 498	11 178	11 977	12 361	12 472	12 724	12 786	14 091
500 »	2 049	2 321	2 405	2 388	2 381	2 452	2 534	2 772
100 »	2 090	2 308	2 171	2 167	1 927	2 003	2 141	2 397
50 »	49	41	37	36	35	34	34	34
20 »	71	52	47	45	44	44	44	44
10 »	40	35	33	32	32	32	32	32
5 »	18	18	18	18	18	18	18	18
Seteleitä yhteensä	47 902	55 883	60 735	60 640	65 075	69 435	72 735	83 706
% koko setelistöstä								
10 000 mk	—	24.7	39.5	38.9	41.7	43.6	45.1	47.2
5 000 »	69.1	46.7	33.0	32.9	32.3	31.6	30.7	29.6
1 000 »	21.9	20.0	19.7	20.4	19.2	18.3	17.6	16.9
500 »	4.3	4.2	3.9	3.9	3.7	3.5	3.5	3.3
100 »	4.4	4.1	3.6	3.6	3.0	2.9	3.0	2.9
50 »	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
20 »	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
10 »	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
5 »	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Liikkeessä olevat metallirahat								
1 000 mk	—	—	—	—	—	—	197	197
500 »	188	191	199	220	244	269	292	298
200 »	—	—	279	697	859	775	739	733
100 »	—	—	199	472	643	566	506	470
50 »	570	610	642	630	632	661	694	778
20 »	395	464	507	525	546	586	655	747
10 »	315	351	376	385	392	416	432	469
5 »	272	286	305	317	329	348	367	400
1 »	254	275	298	319	331	353	373	402
Markkaa pienemmät Metallirahat yhteensä	2 047	2 230	2 858	3 618	4 028	4 026	4 307	4 546

9. Setelinvalmistus ja setelinpoltto vuosina 1957—1960 Milj. mk

Setelilaji	Setelinvalmistus				Setelinpoltto			
	1957	1958	1959	1960	1957	1958	1959	1960
10 000 mk	15 400	20 000	21 600	29 800	16 070	21 630	16 260	16 210
5 000 »	13 750	19 500	25 150	23 650	19 275	24 340	17 910	18 055
1 000 »	19 000	24 900	24 100	29 900	22 364	18 266	21 403	25 678
500 »	5 200	5 150	5 800	7 300	6 234	4 848	5 566	6 396
100 »	6 987	7 540	6 148	8 510	7 547	6 743	7 236	7 805
50 »	—	—	—	—	2	1	1	0
20 »	—	—	—	—	3	1	0	0
10 »	—	—	—	—	1	0	0	0
5 »	—	—	—	—	0	0	0	0
Yhteensä	60 337	77 090	82 798	99 160	71 496	75 829	68 376	74 144
1 000 kpl	103 560	116 500	104 370	137 310	116 043	102 515	110 167	121 788

10. Setelit ja metallirahat vuonna 1961

Milj. mk

Rahalaji	Vastuu- summa 31. XII 1960	Valmistettu 1961	Hävitetty 1961	Vastuu- summa 30. XII 1961	Suomen Pankissa 30. XII 1961	Liikkeessä 30. XII 1961
Setelit						
10 000 mk	56 280	30 400	25 360	61 320	21 795	39 525
5 000 »	40 939	26 850	23 500	44 289	19 496	24 793
1 000 »	29 380	27 400	20 546	36 234	22 143	14 091
500 »	4 828	7 300	4 765	7 363	4 591	2 772
100 »	3 244	9 460	8 471	4 233	1 836	2 397
50 »	34	—	0	34	0	34
20 »	44	—	0	44	0	44
10 »	32	—	0	32	0	32
5 »	18	—	0	18	0	18
Yhteensä	134 799	101 410	82 642	153 567	69 861	83 706
1 000 kpl	94 839	145 010	122 043	117 806	55 768	62 038
Metallirahat						
1 000 mk	201	—	—	201	4	197
500 »	302	—	0	302	4	298
200 »	1 057	—	0	1 057	324	733
100 »	850	—	1	849	380	469
50 »	706	91	1	796	18	778
20 »	673	88	1	760	13	747
10 »	439	36	1	474	5	469
5 »	371	37	4	404	4	400
1 »	375	32	2	405	3	402
Pienemmät	52	—	0	52	0	52
Yhteensä	5 026	284	10	5 300	755	4 545

11. Vaihto eri tileillä vuonna 1961

Mrd mk

Tili	Saldo 31. XII 1960 + debet — kredit	Vaihto v. 1961		Saldo 30. XII 1961 + debet — kredit
		+ debet	— kredit	
Kassatilit	+ 62.8	2 512.0	2 504.2	+ 70.6
Kulta	+ 9.1	1.4	0.1	+ 10.4
Ulkomaiset valuuttatilit	+ 55.4	200.0	198.0	+ 57.4
Diskontatut vekselit	+ 18.6	56.1	57.2	+ 17.5
Rediskontatut vekselit	+ 20.5	150.9	141.9	+ 29.5
Valtion vakauttamislaina	+ 3.7	—	2.5	+ 1.2
Obligaatiot	+ 8.9	73.7	72.9	+ 9.7
Eri tilit	+ 3.3	33.4	35.1	+ 1.6
Setelivastuutilit	—134.8	82.8	101.4	—153.6
Ulkomaiset markkatilit	— 4.2	6.4	6.0	— 3.8
Valtion shekkitili	— 6.2	1 024.5	1 018.4	— 0.1
Muut shekkitilit	— 1.4	1 653.1	1 651.8	— 0.1
Pitkäaikaiset velat	— 10.6	2.1	5.1	— 13.6
Arvonjärjestelytilit ja oma pääoma	— 25.1	1.2	2.8	— 26.7
Kalkkiaa	±182.3	5 797.4	5 797.4	±197.9

12. Kotimainen clearing-liike: vaihdettujen postivekselien ja shekkien sekä tilisiirtojen lukumäärä ja arvo vuosina 1958—1961

1 000 kpl

Milj. mk

Kuukausi ja vuosi	Pääkonttori		Haarakonttorit		Yhteensä	
	Luku	Määrä	Luku	Määrä	Luku	Määrä
1961						
I	347	123 948	122	32 801	469	156 749
II	330	117 076	121	30 304	451	147 380
III	368	122 899	135	35 652	503	158 551
IV	366	124 229	132	34 603	498	158 832
V	392	131 728	145	37 888	537	169 616
VI	380	123 763	146	39 817	526	163 580
VII	353	125 823	136	36 596	489	162 419
VIII	351	120 900	142	37 922	493	158 822
IX	369	135 147	146	40 250	515	175 397
X	397	140 481	157	40 698	554	181 179
XI	397	131 859	154	39 278	551	171 137
XII	414	143 249	155	42 209	569	185 458
Yhteensä	4 464	1 541 102	1 691	448 018	6 155	1 989 120
1960	3 897	1 362 255	1 453	389 754	5 350	1 752 009
1959	3 307	1 166 816	1 249	341 476	4 556	1 508 292
1958	3 066	1 067 948	1 100	307 753	4 166	1 375 701

13. Omat varat vuosien 1946—1961 lopussa

Milj. mk

Vuosi	Kantarahasto	Vararahasto	Kiinteistön ja kaluston arvoa vastaavat varat	Käyttämättömät voittovarot	Yhteensä
1946	1 250	1 291	32	242	2 815
1947	1 250	1 433	—	604	3 287
1948	5 000	137	—	834	5 971
1949	5 000	571	—	908	6 479
1950	5 000	1 025	—	1 004	7 029
1951	5 000	1 527	—	1 415	7 942
1952	5 000	2 242	—	1 212	8 454
1953	5 000	2 847	—	1 671	9 518
1954	5 000	3 683	—	1 557	10 240
1955	10 000	—	—	1 612	11 612
1956	10 000	812	—	2 052	12 864
1957	10 000	1 838	—	2 171	14 009
1958	10 000	2 924	—	1 631	14 555
1959	10 000	3 739	—	1 247	14 986
1960	10 000	4 362	—	1 628	15 990
1961	10 000	5 176	—	2 043	17 219

14. Voittovarojen käyttö vuosina 1946—1961

Milj. mk

Vuosi	Käytettävissä olevia voittovaroja vuoden alussa	Siitä:			Vuoden voitto
		Siirretty vararahastoon	Siirretty eduskunnan käytettäväksi	Käyttämättä vuoden lopussa	
1946	237	137	100	—	242
1947	242	142	100	—	604
1948	604	304	300	—	834
1949	834	434	400	—	908
1950	908	408	500	—	1 004
1951	1 004	502	502	—	1 415
1952	1 415	715	700	—	1 212
1953	1 212	606	606	—	1 671
1954	1 671	835	800	36	1 521
1955	1 557	796	761	—	1 612
1956	1 612	812	800	—	2 052
1957	2 052	1 026	1 026	—	2 171
1958	2 171	1 086	1 085	—	1 631
1959	1 631	815	816	—	1 247
1960	1 247	623	624	—	1 628
1961	1 628	814	814	—	2 043

15. Parikurssit ja avista-myyntikurssit¹ vuonna 1961

Päivä	1 USAn dollari	1 Kanadan dollari	1 Englannin punta	100 Ruotsin kruunua	100 Norjan kruunua	100 Tanskan kruunua	100 D- markkaa	100 Hollannin floriinia
Parikurssi	320: —	—	896: —	6 186	4 480	4 633	8 000	8 840
Myynti- kurssi								
1. I	320: 50	322: —	898: 50	6 195	4 490	4 650	7 680	8 496
2.	320: 50	322: —	899: —	6 195	4 490	4 650	7 680	8 503
3.	320: 50	322: —	899: 50	6 195	4 490	4 650	7 680	8 503
4.	320: 50	322: —	899: 50	6 195	4 490	4 650	7 680	8 503
16.	320: 50	322: —	899: 50	6 195	4 490	4 650	7 680	8 503
17.	320: 50	322: —	899: 50	6 195	4 490	4 650	7 680	8 503
19.	320: 50	323: —	899: 50	6 195	4 490	4 650	7 680	8 496
20.	320: 50	323: —	900: —	6 195	4 490	4 650	7 680	8 496
21.	320: 50	323: —	900: —	6 200	4 490	4 650	7 686	8 496
23.	320: 50	323: —	900: —	6 205	4 490	4 650	7 686	8 496
24.	320: 75	323: —	900: —	6 205	4 490	4 650	7 686	8 503
26.	320: 75	323: 50	900: —	6 205	4 490	4 650	7 686	8 496
28.	320: 75	324: 20	900: —	6 210	4 490	4 650	7 686	8 496
31.	321: —	324: 85	900: —	6 215	4 490	4 650	7 692	8 489
3. II	321: —	323: 75	900: —	6 215	4 494	4 650	7 692	8 496
6.	321: 20	323: 75	900: —	6 215	4 494	4 650	7 692	8 496
7.	321: 20	323: 75	900: —	6 220	4 494	4 650	7 698	8 496
8.	321: 20	323: 75	900: —	6 220	4 494	4 650	7 698	8 496
10.	321: 20	323: 75	900: —	6 213	4 494	4 650	7 698	8 496
13.	321: 20	323: 75	900: —	6 213	4 494	4 650	7 698	8 496
14.	321: 20	324: 50	900: —	6 213	4 494	4 650	7 698	8 484
16.	321: 20	324: 50	900: —	6 213	4 494	4 650	7 704	8 484
17.	321: 20	324: 50	900: —	6 213	4 494	4 650	7 704	8 484
18.	321: 30	324: 50	900: —	6 213	4 494	4 650	7 704	8 484
20.	321: 30	324: 50	900: —	6 218	4 494	4 650	7 704	8 484
24.	321: 40	324: 50	900: —	6 223	4 494	4 650	7 710	8 484
25.	321: 40	326: —	899: —	6 218	4 494	4 650	7 710	8 477
28.	321: 40	326: —	899: —	6 218	4 494	4 650	7 710	8 470
2. III	321: 40	326: —	899: —	6 218	4 494	4 650	7 710	8 470
3.	321: 40	326: —	899: —	6 223	4 494	4 650	7 710	8 470
4.	321: 40	326: —	899: —	6 223	4 494	4 650	8 101	8 470
7.	321: 40	326: —	898: —	6 223	4 494	4 650	8 070	8 840
8.	321: 40	326: 90	898: —	6 223	4 494	4 650	8 105	8 900
9.	321: 20	326: 90	898: 50	6 215	4 494	4 650	8 095	8 900
10.	321: 20	326: 90	898: 50	6 215	4 494	4 650	8 095	8 920
11.	321: 20	326: 90	899: —	6 215	4 494	4 650	8 095	8 950
13.	321: 20	326: 30	899: —	6 215	4 494	4 650	8 089	8 920
14.	321: 20	326: 30	899: —	6 215	4 494	4 650	8 089	8 927
15.	321: 20	325: 40	899: —	6 215	4 494	4 650	8 089	8 940
16.	321: 20	325: 40	899: —	6 220	4 494	4 650	8 089	8 940

¹ Kurssit näinä päivinä, joina jokin kurssi on muuttunut.

mk

100 Belgian frangia	100 Sveitsin frangia	100 Ranskan uutta frangia	100 Italian liiraa	100 Itävallan šillinkiä	100 Portugalin escudoa	100 Islannin kruunua	100 Espanjan pesetää	100 Tšekko- slovakian kruunua	Päivä
640: —	7 318	6 482	51: 20	1 231	1 113	744	544	4 444	Parikurssi
645: —	7 442	6 532	51: 60	1 232	1 120	843	—	4 458	Myynti- kurssi
645: —	7 442	6 532	51: 60	1 232	1 120	843	—	4 458	1. I
644: —	7 442	6 532	51: 60	1 232	1 120	843	—	4 458	2.
644: —	7 442	6 537	51: 64	1 233	1 120	843	—	4 458	3.
643: 50	7 442	6 537	51: 60	1 232	1 120	843	—	4 458	4.
643: 50	7 442	6 542	51: 60	1 232	1 120	843	—	4 458	16.
643: 50	7 442	6 542	51: 60	1 232	1 120	843	—	4 458	17.
643: 50	7 442	6 542	51: 60	1 232	1 120	843	—	4 458	19.
643: 50	7 448	6 542	51: 60	1 232	1 121	843	—	4 458	20.
643: 50	7 448	6 542	51: 60	1 232	1 121	843	—	4 458	21.
644: 50	7 448	6 542	51: 60	1 232	1 121	843	—	4 458	23.
644: —	7 448	6 542	51: 60	1 232	1 121	843	—	4 458	24.
644: —	7 448	6 542	51: 60	1 232	1 121	843	—	4 458	26.
644: 50	7 448	6 550	51: 64	1 233	1 122	843	—	4 458	28.
644: 50	7 448	6 550	51: 68	1 233	1 122	843	—	4 458	31.
644: 50	7 448	6 555	51: 68	1 233	1 122	843	—	4 458	3. II
644: —	7 448	6 555	51: 68	1 234	1 122	843	—	4 458	6.
643: —	7 448	6 555	51: 68	1 234	1 122	843	—	4 458	7.
643: —	7 448	6 555	51: 68	1 234	1 122	843	—	4 458	8.
643: —	7 448	6 555	51: 68	1 234	1 122	843	—	4 458	10.
643: 50	7 448	6 555	51: 68	1 234	1 122	843	—	4 458	13.
643: 50	7 442	6 555	51: 68	1 234	1 121	843	—	4 458	14.
643: 50	7 442	6 555	51: 68	1 234	1 121	843	—	4 458	16.
643: 50	7 436	6 555	51: 68	1 234	1 120	843	—	4 458	17.
643: 50	7 436	6 555	51: 68	1 234	1 120	843	—	4 458	18.
644: —	7 436	6 560	51: 68	1 234	1 120	843	—	4 458	20.
644: —	7 430	6 560	51: 68	1 234	1 120	843	—	4 458	24.
643: —	7 424	6 560	51: 68	1 234	1 120	843	—	4 458	25.
643: —	7 418	6 560	51: 68	1 235	1 119	845	—	4 458	28.
643: —	7 424	6 560	51: 68	1 235	1 119	845	—	4 458	2. III
643: —	7 424	6 560	51: 68	1 234	1 120	845	—	4 458	3.
643: —	7 424	6 560	51: 68	1 234	1 120	845	—	4 458	4.
644: —	7 443	6 560	51: 82	1 238	1 119	845	—	4 458	7.
644: —	7 458	6 560	51: 82	1 235	1 119	845	—	4 458	8.
644: —	7 448	6 560	51: 76	1 235	1 119	845	—	4 458	9.
644: 50	7 448	6 560	51: 76	1 235	1 119	845	—	4 458	10.
646: —	7 454	6 560	51: 82	1 236	1 120	845	—	4 458	11.
646: —	7 448	6 560	51: 82	1 236	1 120	845	—	4 458	13.
645: —	7 442	6 555	51: 70	1 236	1 120	845	—	4 458	14.
645: —	7 436	6 555	51: 62	1 235	1 120	845	—	4 458	15.
645: —	7 436	6 555	51: 62	1 235	1 120	845	—	4 458	16.

15. (Jatk.) Parikurssit ja avista-myyntikurssit vuonna 1961

Päivä	1 USAn dollari	1 Kanadan dollari	1 Englannin punta	100 Ruotsin kruunua	100 Norjan kruunua	100 Tanskan kruunua	100 D- markkaa	100 Hollannin floriinia
17. III	321: 20	325: 40	899: —	6 220	4 494	4 650	8 089	8 940
20.	321: 20	325: 40	899: —	6 220	4 494	4 650	8 089	8 940
22.	321: 20	325: 40	899: —	6 220	4 498	4 650	8 095	8 940
24.	321: 20	325: 40	899: —	6 220	4 498	4 650	8 095	8 947
28.	321: 20	325: —	899: —	6 220	4 498	4 650	8 095	8 940
29.	321: 20	325: —	899: —	6 220	4 498	4 650	8 095	8 940
5. IV	321: 20	325: —	899: —	6 220	4 498	4 650	8 095	8 940
11.	321: 20	325: —	899: 50	6 220	4 498	4 650	8 095	8 940
12.	321: 20	325: —	900: —	6 220	4 498	4 650	8 095	8 940
13.	321: 40	325: —	900: —	6 220	4 498	4 650	8 095	8 940
15.	321: 40	325: —	900: —	6 220	4 498	4 650	8 101	8 947
20.	321: 40	325: —	900: —	6 220	4 498	4 654	8 101	8 947
21.	321: 40	325: —	899: —	6 225	4 498	4 654	8 101	8 947
22.	321: 40	325: —	899: —	6 225	4 498	4 654	8 101	8 947
24.	321: 40	325: —	899: —	6 225	4 494	4 650	8 101	8 947
25.	321: 40	325: —	899: —	6 225	4 494	4 650	8 101	8 947
26.	321: 40	325: —	899: —	6 225	4 494	4 650	8 101	8 947
27.	321: 40	325: —	899: 50	6 225	4 494	4 650	8 101	8 947
28.	321: 40	325: —	899: —	6 225	4 494	4 650	8 101	8 947
2. V	321: 40	325: —	899: —	6 230	4 494	4 646	8 101	8 947
3.	321: 60	325: —	899: —	6 230	4 494	4 646	8 095	8 947
4.	321: 40	325: —	898: 50	6 225	4 490	4 646	8 095	8 947
5.	321: 40	325: 80	898: 50	6 225	4 490	4 646	8 095	8 947
9.	321: 40	325: 80	898: 50	6 225	4 490	4 642	8 095	8 947
10.	321: 40	325: 50	898: 50	6 225	4 490	4 642	8 095	8 947
12.	321: 40	325: 20	898: 50	6 225	4 490	4 642	8 095	8 947
15.	321: 40	325: 20	898: 50	6 230	4 490	4 642	8 095	8 947
16.	321: 40	325: 20	898: —	6 230	4 490	4 638	8 095	8 947
20.	321: 60	325: 50	898: —	6 240	4 490	4 638	8 095	8 947
24.	321: 60	325: 50	898: —	6 235	4 490	4 638	8 095	8 947
25.	321: 60	325: 50	898: —	6 235	4 490	4 642	8 095	8 947
26.	321: 60	325: 50	898: —	6 235	4 490	4 642	8 101	8 954
29.	321: 60	325: 50	897: 50	6 235	4 490	4 642	8 101	8 954
2. VI	321: 60	326: —	897: 50	6 235	4 490	4 642	8 101	8 954
5.	321: 60	326: —	898: —	6 235	4 490	4 642	8 101	8 954
6.	321: 60	326: —	898: —	6 235	4 490	4 642	8 101	8 954
7.	321: 60	326: —	897: 50	6 235	4 490	4 642	8 101	8 954
8.	321: 60	326: —	897: 50	6 235	4 490	4 642	8 101	8 954
12.	321: 80	326: —	897: 50	6 235	4 490	4 642	8 101	8 954
13.	321: 80	325: 50	898: —	6 235	4 490	4 642	8 101	8 954

mk

100 Belgian frangia	100 Sveitsin frangia	100 Ranskan utta frangia	100 Italian liiraa	100 Itävallan šillinkä	100 Portugalin escudoa	100 Islannin kruunua	100 Espanjan pesetaa	100 Tšekko- slovakian kruunua	Päivä
645: —	7 442	6 555	51: 62	1 235	1 124	845	—	4 458	17. III
645: —	7 436	6 555	51: 62	1 235	1 125	845	—	4 458	20.
645: —	7 436	6 555	51: 62	1 235	1 125	845	—	4 458	22.
644: 50	7 436	6 555	51: 70	1 235	1 125	845	—	4 458	24.
644: —	7 436	6 555	51: 60	1 234	1 124	845	—	4 458	28.
644: —	7 442	6 555	51: 60	1 234	1 124	845	—	4 458	29.
644: —	7 436	6 555	51: 68	1 234	1 124	845	—	4 458	5. IV
643: —	7 430	6 555	51: 68	1 234	1 124	845	—	4 458	11.
643: —	7 436	6 560	51: 68	1 234	1 124	845	—	4 458	12.
643: —	7 436	6 560	51: 72	1 233	1 123	845	—	4 458	13.
643: —	7 436	6 560	51: 80	1 234	1 123	845	—	4 458	15.
643: —	7 436	6 560	51: 80	1 234	1 123	845	547	4 458	20.
643: —	7 436	6 560	51: 80	1 234	1 123	845	547	4 458	21.
643: —	7 430	6 560	51: 80	1 234	1 122	845	547	4 458	22.
642: 50	7 436	6 560	51: 80	1 234	1 122	845	547	4 458	24.
642: —	7 436	6 560	51: 80	1 234	1 122	845	547	4 458	25.
641: 50	7 436	6 560	51: 80	1 234	1 122	845	547	4 458	26.
641: 50	7 430	6 560	51: 80	1 234	1 122	845	547	4 458	27.
641: 50	7 430	6 560	51: 80	1 234	1 122	845	547	4 458	28.
641: —	7 430	6 560	51: 80	1 234	1 121	845	547	4 458	2. V
641: —	7 430	6 560	51: 80	1 234	1 121	845	547	4 458	3.
641: —	7 430	6 560	51: 80	1 233	1 120	845	547	4 458	4.
641: —	7 424	6 560	51: 80	1 233	1 120	845	547	4 458	5.
641: —	7 424	6 560	51: 80	1 233	1 120	845	547	4 458	9.
642: —	7 424	6 560	51: 80	1 233	1 120	845	547	4 458	10.
642: —	7 430	6 560	51: 80	1 233	1 120	845	547	4 458	12.
643: —	7 430	6 560	51: 80	1 233	1 120	845	547	4 458	15.
643: 50	7 430	6 560	51: 80	1 233	1 120	845	547	4 458	16.
643: 50	7 430	6 560	51: 80	1 233	1 121	845	547	4 458	20.
643: 50	7 424	6 560	51: 80	1 233	1 121	845	547	4 458	24.
643: 50	7 424	6 560	51: 80	1 233	1 121	845	542	4 458	25.
643: 50	7 424	6 560	51: 80	1 233	1 121	845	542	4 458	26.
643: 50	7 424	6 565	51: 80	1 234	1 119	845	542	4 458	29.
643: 50	7 430	6 565	51: 84	1 236	1 119	845	542	4 458	2. VI
643: 50	7 430	6 565	51: 84	1 236	1 119	845	542	4 458	5.
643: 50	7 436	6 565	51: 84	1 236	1 119	845	542	4 458	6.
643: 50	7 442	6 565	51: 84	1 236	1 119	845	542	4 458	7.
643: 50	7 453	6 565	51: 84	1 238	1 119	845	542	4 458	8.
643: 50	7 453	6 565	51: 84	1 238	1 119	845	542	4 458	12.
643: 50	7 453	6 565	51: 84	1 238	1 119	845	542	4 458	13.

15. (Jatk.) Parikurssit ja avista-myyntikurssit vuonna 1961

Päivä	1 USAn dollari	1 Kanadan dollari	1 Englannin punta	100 Ruotsin kruunua	100 Norjan kruunua	100 Tanskan kruunua	100 D- markkaa	100 Hollannin floriinia
14. VI	321: 80	325: 50	899: —	6 235	4 490	4 648	8 101	8 954
15.	321: 80	323: 50	899: —	6 235	4 495	4 648	8 101	8 954
16.	321: 80	323: 50	898: —	6 230	4 495	4 648	8 107	8 954
17.	321: 80	321: 80	897: —	6 230	4 495	4 648	8 107	8 954
19.	321: 80	321: 80	897: 50	6 230	4 495	4 648	8 107	8 954
21.	321: 80	321: 80	897: 50	6 230	4 491	4 644	8 107	8 961
22.	322: —	313: —	897: 50	6 235	4 491	4 644	8 100	8 961
26.	322: —	312: —	897: 50	6 235	4 491	4 644	8 100	8 961
27.	322: —	312: —	898: 50	6 240	4 491	4 650	8 094	8 961
29.	322: —	312: —	898: —	6 240	4 491	4 650	8 094	8 968
30.	322: —	312: —	897: 50	6 240	4 491	4 650	8 094	8 962
3. VII	322: —	312: —	898: —	6 235	4 491	4 650	8 094	8 962
4.	322: —	310: 50	898: —	6 235	4 491	4 650	8 094	8 962
5.	322: —	310: 50	897: 50	6 230	4 491	4 645	8 094	8 962
7.	322: 20	310: —	897: —	6 230	4 491	4 645	8 100	8 969
10.	322: 20	311: —	897: 50	6 230	4 491	4 645	8 100	8 969
11.	322: 20	310: 50	897: 50	6 230	4 491	4 645	8 100	8 969
12.	322: 20	311: —	897: —	6 230	4 491	4 645	8 100	8 969
13.	322: 20	311: —	897: —	6 230	4 491	4 645	8 100	8 969
18.	322: 20	312: —	898: —	6 240	4 495	4 649	8 100	8 969
19.	322: 20	313: —	898: —	6 240	4 495	4 649	8 100	8 969
20.	322: 20	313: —	897: 50	6 240	4 495	4 649	8 100	8 969
21.	322: 20	313: —	897: —	6 240	4 495	4 649	8 100	8 969
24.	322: 20	313: —	897: —	6 245	4 495	4 649	8 100	8 969
25.	322: 20	313: —	897: 50	6 245	4 495	4 649	8 100	8 969
26.	322: —	313: —	898: 50	6 245	4 495	4 649	8 100	8 969
27.	322: —	313: —	898: 50	6 236	4 495	4 649	8 084	8 955
1. VIII	321: 50	312: —	898: 50	6 236	4 495	4 649	8 070	8 945
2.	321: 50	312: —	899: 50	6 236	4 495	4 649	8 070	8 945
3.	321: 50	312: —	899: 50	6 231	4 495	4 653	8 070	8 945
4.	321: 50	312: —	900: —	6 231	4 495	4 653	8 070	8 945
7.	321: 50	312: —	901: —	6 231	4 500	4 658	8 070	8 935
8.	321: 50	312: —	901: 50	6 231	4 500	4 658	8 064	8 928
9.	321: 50	312: —	902: —	6 231	4 500	4 658	8 064	8 928
10.	321: 50	311: —	902: —	6 231	4 505	4 662	8 058	8 920
11.	321: 50	311: —	901: 50	6 231	4 505	4 662	8 058	8 927
14.	321: 50	311: —	900: 50	6 231	4 505	4 662	8 058	8 927
15.	321: 50	311: —	900: 50	6 236	4 500	4 658	8 052	8 950
17.	321: 50	311: —	901: —	6 236	4 505	4 658	8 052	8 940
18.	321: 50	311: —	901: 50	6 236	4 505	4 658	8 052	8 940
25.	321: 50	311: —	901: —	6 236	4 505	4 658	8 052	8 940
28.	321: 50	311: —	901: 50	6 230	4 505	4 658	8 052	8 930

mk

100 Belgian frangia	100 Sveitsin frangia	100 Ranskan nutta frangia	100 Italian liiraa	100 Itävallan šillinkiä	100 Portugalin escudoa	100 Islannin kruunua	100 Espanjan pesetaa	100 Tšekko- slovakian kruunua	Päivä
643: 50	7 453	6 565	51: 84	1 238	1 122	845	542	4 458	14. VI
644: —	7 446	6 565	51: 84	1 238	1 121	845	542	4 458	15.
644: 50	7 452	6 565	51: 84	1 238	1 120	845	542	4 458	16.
644: 50	7 452	6 565	51: 84	1 238	1 120	845	542	4 458	17.
644: 50	7 452	6 570	51: 84	1 239	1 120	845	542	4 458	19.
645: —	7 452	6 570	51: 88	1 239	1 120	845	542	4 458	21.
645: 50	7 460	6 570	51: 88	1 239	1 127	845	542	4 458	22.
645: 50	7 460	6 570	51: 88	1 239	1 125	845	542	4 458	26.
645: —	7 460	6 570	51: 88	1 240	1 124	845	542	4 458	27.
646: —	7 460	6 575	51: 88	1 241	1 123	845	542	4 458	29.
646: 50	7 460	6 575	51: 88	1 243	1 122	845	542	4 458	30.
647: —	7 460	6 570	51: 88	1 243	1 122	845	542	4 458	3. VII
647: —	7 460	6 570	51: 88	1 243	1 122	845	542	4 458	4.
647: —	7 460	6 570	51: 88	1 244	1 121	845	542	4 458	5.
647: 50	7 466	6 575	51: 88	1 245	1 120	845	542	4 458	7.
647: 50	7 466	6 575	51: 88	1 245	1 120	845	542	4 458	10.
647: 50	7 466	6 575	51: 92	1 247	1 120	845	542	4 458	11.
647: —	7 466	6 575	51: 92	1 247	1 119	845	542	4 458	12.
647: —	7 466	6 575	51: 92	1 248	1 120	845	542	4 458	13.
647: 50	7 466	6 575	51: 92	1 249	1 121	845	542	4 458	18.
647: 50	7 466	6 575	51: 92	1 250	1 121	845	542	4 458	19.
647: 50	7 466	6 575	51: 92	1 249	1 120	845	542	4 458	20.
647: 50	7 466	6 575	51: 92	1 249	1 120	845	542	4 458	21.
647: 50	7 466	6 575	51: 92	1 249	1 120	845	542	4 458	24.
647: 50	7 466	6 575	51: 92	1 249	1 120	845	542	4 458	25.
647: —	7 466	6 570	51: 92	1 249	1 120	845	542	4 458	26.
646: 50	7 466	6 564	51: 87	1 248	1 120	845	542	4 458	27.
646: —	7 443	6 564	51: 80	1 247	1 120	845	542	4 458	1. VIII
646: —	7 443	6 564	51: 80	1 247	1 120	845	542	4 458	2.
646: —	7 437	6 559	51: 80	1 247	1 122	—	542	4 458	3.
646: —	7 437	6 559	51: 80	1 247	1 122	749	542	4 458	4.
646: —	7 437	6 559	51: 80	1 247	1 123	749	542	4 458	7.
646: —	7 437	6 550	51: 80	1 247	1 123	749	542	4 458	8.
646: —	7 443	6 550	51: 80	1 247	1 123	749	542	4 458	9.
646: —	7 450	6 550	51: 84	1 247	1 124	749	542	4 458	10.
646: —	7 450	6 544	51: 84	1 247	1 124	749	542	4 458	11.
646: —	7 450	6 544	51: 84	1 247	1 124	749	542	4 458	14.
646: —	7 456	6 544	51: 84	1 247	1 124	749	542	4 458	15.
646: —	7 450	6 544	51: 84	1 247	1 124	749	542	4 458	17.
646: —	7 450	6 544	51: 84	1 247	1 124	749	542	4 458	18.
646: —	7 450	6 544	51: 84	1 247	1 124	749	542	4 458	25.
646: —	7 450	6 544	51: 84	1 247	1 124	749	542	4 458	28.

15. (Jatk.) Parikurssit ja avista-myyntikurssit vuonna 1961

Päivä	1 USAn dollari	1 Kanadan dollari	1 Englannin punta	100 Ruotsin kruunua	100 Norjan kruunua	100 Tanskan kruunua	100 D- markkaa	100 Hollannin florinia
29. VIII	321: 50	311: —	902: —	6 225	4 509	4 662	8 052	8 923
1. IX	321: 50	311: —	902: —	6 215	4 509	4 662	8 052	8 923
4.	321: 50	311: 80	902: 50	6 210	4 509	4 666	8 046	8 916
5.	321: 50	311: 80	903: —	6 210	4 509	4 666	8 056	8 916
6.	321: 50	312: —	903: 50	6 205	4 513	4 670	8 046	8 905
8.	321: 50	312: —	903: 50	6 205	4 513	4 670	8 046	8 912
11.	321: 50	312: —	903: 50	6 200	4 513	4 666	8 046	8 905
12.	321: 50	312: —	904: —	6 210	4 513	4 666	8 046	8 898
13.	321: 50	312: —	904: —	6 220	4 513	4 666	8 046	8 898
18.	321: 30	312: —	904: —	6 220	4 513	4 666	8 046	8 891
19.	321: 30	311: 70	904: —	6 220	4 513	4 666	8 046	8 884
21.	321: 30	311: 70	903: 50	6 220	4 513	4 666	8 040	8 891
22.	321: 30	311: 70	904: —	6 220	4 513	4 666	8 040	8 884
26.	321: 50	311: 70	904: —	6 225	4 513	4 666	8 040	8 900
27.	321: 50	311: 70	904: 50	6 225	4 513	4 666	8 046	8 900
28.	321: 50	311: 70	904: 50	6 230	4 517	4 666	8 046	8 900
29.	321: 50	311: 70	904: 50	6 220	4 517	4 666	8 046	8 900
2. X.	321: 50	311: 70	904: 50	6 215	4 517	4 666	8 046	8 900
3.	321: 50	311: 70	904: 50	6 215	4 517	4 666	8 040	8 910
4.	321: 50	312: —	904: 50	6 220	4 517	4 670	8 040	8 910
5.	321: 50	312: —	904: 50	6 220	4 517	4 670	8 048	8 910
6.	321: 50	312: —	904: 50	6 225	4 517	4 670	8 054	8 917
9.	321: 30	312: —	904: 50	6 225	4 517	4 670	8 048	8 917
10.	321: 30	312: —	904: 50	6 225	4 517	4 670	8 048	8 910
11.	321: 30	312: —	904: 50	6 225	4 517	4 666	8 048	8 910
13.	321: 30	312: —	904: 50	6 225	4 517	4 666	8 042	8 910
16.	321: 50	312: —	905: —	6 225	4 517	4 666	8 048	8 910
17.	321: 50	312: —	905: —	6 225	4 517	4 666	8 048	8 910
19.	321: 50	312: —	905: 50	6 225	4 517	4 670	8 048	8 910
20.	321: 50	312: —	905: 50	6 225	4 517	4 670	8 042	8 910
24.	321: 50	312: —	905: 50	6 225	4 517	4 670	8 036	8 910
26.	321: 50	312: —	905: 50	6 225	4 517	4 670	8 042	8 925
30.	321: 50	312: —	905: 50	6 225	4 517	4 670	8 042	8 932
31.	321: 50	312: —	905: —	6 225	4 517	4 670	8 042	8 940
1. XI	321: 50	311: —	905: —	6 225	4 517	4 670	8 042	8 940
2.	321: 70	311: —	905: —	6 225	4 517	4 670	8 042	8 940
6.	321: 50	311: —	905: —	6 220	4 517	4 670	8 042	8 930
8.	321: 50	311: —	905: —	6 215	4 517	4 670	8 042	8 923
9.	321: 50	311: 20	905: —	6 215	4 517	4 670	8 042	8 923
14.	321: 50	311: 40	905: —	6 220	4 517	4 670	8 042	8 923

mk

100 Belgian frangia	100 Sveitsin frangia	100 Ranskan uutta frangia	100 Italian liiraa	100 Itävallan šillinkiä	100 Portugalin escudoa	100 Islannin kruunua	100 Espanjan pesetaa	100 Tšekko- slovakian kruunua	Päivä
646: —	7 450	6 544	51: 84	1 247	1 124	749	542	4 458	29. VIII
646: —	7 450	6 544	51: 84	1 247	1 124	749	542	4 458	1. IX
646: —	7 450	6 544	51: 84	1 247	1 124	749	542	4 458	4.
646: —	7 450	6 544	51: 84	1 247	1 124	749	542	4 458	5.
646: —	7 450	6 535	51: 84	1 246	1 124	749	542	4 458	6.
646: —	7 450	6 543	51: 84	1 246	1 125	749	542	4 458	8.
646: —	7 450	6 538	51: 84	1 246	1 125	749	542	4 458	11.
646: —	7 450	6 538	51: 80	1 246	1 126	749	542	4 458	12.
646: —	7 450	6 538	51: 80	1 246	1 126	749	542	4 458	13.
646: —	7 450	6 538	51: 80	1 246	1 126	749	542	4 458	18.
646: —	7 450	6 533	51: 80	1 246	1 126	749	542	4 458	19.
646: —	7 450	6 533	51: 80	1 246	1 126	749	542	4 458	21.
646: —	7 450	6 533	51: 80	1 246	1 126	749	542	4 458	22.
646: —	7 450	6 533	51: 80	1 246	1 126	749	542	4 458	26.
646: —	7 450	6 533	51: 80	1 246	1 126	749	542	4 458	27.
646: —	7 444	6 533	51: 80	1 246	1 126	749	542	4 458	28.
646: —	7 438	6 539	51: 80	1 246	1 128	749	542	4 458	29.
646: —	7 432	6 539	51: 80	1 246	1 128	749	542	4 458	2. X.
646: —	7 426	6 539	51: 80	1 246	1 128	749	542	4 458	3.
646: —	7 436	6 539	51: 80	1 244	1 128	749	542	4 458	4.
646: —	7 436	6 539	51: 80	1 244	1 128	749	542	4 458	5.
646: —	7 436	6 539	51: 80	1 244	1 128	749	542	4 458	6.
646: —	7 430	6 539	51: 80	1 245	1 128	749	542	4 458	9.
646: —	7 430	6 539	51: 80	1 245	1 128	749	542	4 458	10.
646: —	7 430	6 539	51: 80	1 245	1 128	749	542	4 458	11.
646: —	7 430	6 533	51: 80	1 245	1 128	749	542	4 458	13.
646: —	7 430	6 533	51: 80	1 245	1 128	749	542	4 458	16.
646: —	7 440	6 540	51: 80	1 245	1 129	749	542	4 458	17.
646: —	7 440	6 545	51: 80	1 245	1 129	749	542	4 458	19.
646: —	7 446	6 545	51: 84	1 245	1 129	749	542	4 458	20.
646: —	7 446	6 545	51: 84	1 245	1 129	749	542	4 458	24.
646: —	7 446	6 545	51: 84	1 245	1 129	749	542	4 458	26.
646: —	7 446	6 545	51: 84	1 245	1 129	749	542	4 458	30.
646: —	7 446	6 545	51: 84	1 245	1 129	749	542	4 458	31.
646: —	7 446	6 545	51: 84	1 245	1 129	749	542	4 458	1. XI
646: —	7 446	6 545	51: 84	1 245	1 129	749	542	4 458	2.
646: —	7 440	6 545	51: 84	1 245	1 129	749	542	4 458	6.
646: —	7 434	6 545	51: 84	1 245	1 129	749	542	4 458	8.
646: —	7 434	6 545	51: 84	1 245	1 129	749	542	4 458	9.
646: —	7 434	6 550	51: 84	1 245	1 129	749	542	4 458	14.

15. (Jatk.) Parikurssit ja avista-myyntikurssit vuonna 1961

Päivä	1 USAn dollari	1 Kanadan dollari	1 Englannin punta	100 Ruotsin kruunua	100 Norjan kruunua	100 Tanskan kruunua	100 D- markkaa	100 Hollannin florinia
17. XI	321: 50	311: 40	905: —	6 220	4 517	4 670	8 042	8 930
20.	321: 50	311: 40	905: —	6 220	4 517	4 670	8 036	8 930
21.	321: 50	310: 90	905: —	6 225	4 517	4 670	8 036	8 930
27.	321: 50	310: 90	905: —	6 225	4 521	4 670	8 036	8 930
28.	321: 50	310: 90	905: —	6 225	4 521	4 670	8 042	8 930
29.	321: 70	310: 90	905: 50	6 230	4 525	4 674	8 042	8 937
30.	321: 70	308: 50	905: —	6 230	4 525	4 674	8 042	8 937
1. XII	321: 70	308: 20	904: 50	6 225	4 520	4 674	8 042	8 944
2.	321: 70	308: 20	903: 50	6 225	4 520	4 674	8 042	8 954
4.	321: 70	308: 20	904: —	6 225	4 520	4 674	8 042	8 954
5.	321: 70	308: 20	904: 50	6 225	4 520	4 674	8 042	8 954
7.	321: 80	308: 20	904: 50	6 230	4 520	4 678	8 048	8 954
8.	321: 80	308: 50	904: 50	6 230	4 520	4 678	8 048	8 947
12.	321: 80	308: 50	904: 50	6 230	4 520	4 684	8 048	8 947
13.	321: 80	308: 50	904: 50	6 230	4 520	4 684	8 048	8 940
14.	321: 80	308: 50	904: —	6 235	4 520	4 684	8 048	8 947
16.	321: 80	308: 50	904: 50	6 235	4 520	4 684	8 048	8 947
18.	321: 80	308: 50	904: 50	6 235	4 520	4 684	8 048	8 940
19.	321: 80	308: 50	904: 50	6 235	4 520	4 684	8 054	8 930
20.	322: 10	308: 70	904: —	6 235	4 520	4 684	8 054	8 923
21.	322: 10	308: 70	904: —	6 230	4 520	4 684	8 060	8 923
27.	322: 10	308: 70	904: 50	6 230	4 520	4 684	8 060	8 923
28.	322: 10	308: 70	904: 50	6 220	4 520	4 684	8 060	8 945

Clearingdollari noteerattiin kurssiin 321 mk. Dollariin perustuivat clearingsopimukset seuraavien maiden kanssa: Bulgaria, Itä-Saksa, Jugoslavia, Kolumbia, Kreikka, Puola, Turkki ja Unkari. Kiinan, Neuvostoliiton ja Romanian sopimukset perustuivat ruplaan, kurssiin 356: 67 ruplalta.

16. Avista-myyntikurssit keskimäärin kunakin kuukautena vuonna 1961

Kuukausi	1 USAn dollari	1 Kanadan dollari	1 Englannin punta	100 Ruotsin kruunua	100 Norjan kruunua	100 Tanskan kruunua	100 D- markkaa	100 Hollannin florinia
1961								
I	320: 58	322: 65	899: 64	6 199	4 490	4 650	7 682	8 500
II	321: 22	324: 44	899: 88	6 216	4 494	4 650	7 701	8 488
III	321: 25	325: 78	898: 88	6 219	4 495	4 650	8 047	8 857
IV	321: 33	325: —	899: 38	6 222	4 497	4 651	8 098	8 944
V	321: 48	325: 40	898: 21	6 231	4 490	4 642	8 097	8 948
VI	321: 78	321: 57	897: 79	6 235	4 491	4 645	8 101	8 956
VII	322: 12	311: 81	897: 58	6 235	4 493	4 647	8 096	8 966
VIII	321: 50	311: 30	901: 04	6 233	4 503	4 658	8 058	8 936
IX	321: 45	311: 78	903: 71	6 216	4 513	4 666	8 046	8 900
X	321: 45	311: 98	904: 96	6 224	4 517	4 669	8 045	8 914
XI	321: 53	311: —	905: 02	6 222	4 518	4 670	8 040	8 930
XII	321: 89	308: 50	904: 30	6 229	4 520	4 681	8 051	8 941

mk

100 Belgian frangia	100 Sveitsin frangia	100 Ranskan uutta frangia	100 Italian liiraa	100 Itävallan šillinkiä	100 Portugalin escudoa	100 Islannin kruunua	100 Espanjan pesetaa	100 Tšekko-slovakian kruunua	Päivä
646: —	7 434	6 550	51: 84	1 245	1 129	749	542	4 458	17. XI
646: —	7 434	6 550	51: 84	1 245	1 129	749	542	4 458	20.
646: —	7 434	6 550	51: 84	1 245	1 129	749	542	4 458	21.
646: —	7 434	6 550	51: 84	1 245	1 129	749	542	4 458	27.
646: —	7 434	6 550	51: 84	1 245	1 129	749	542	4 458	28.
646: 50	7 440	6 556	51: 84	1 246	1 130	749	542	4 458	29.
646: 50	7 447	6 556	51: 84	1 246	1 130	749	542	4 458	30.
646: 50	7 453	6 556	51: 84	1 246	1 128	749	542	4 458	1. XII
646: 50	7 459	6 556	51: 84	1 246	1 127	749	542	4 458	2.
646: 50	7 459	6 556	51: 84	1 246	1 127	749	542	4 458	4.
646: 50	7 459	6 556	51: 84	1 246	1 127	749	542	4 458	5.
646: 50	7 459	6 565	51: 84	1 246	1 127	749	542	4 458	7.
646: 50	7 459	6 565	51: 84	1 246	1 127	749	542	4 458	8.
646: 50	7 459	6 565	51: 84	1 246	1 127	749	542	4 458	12.
646: 50	7 459	6 570	51: 84	1 246	1 127	749	542	4 458	13.
646: 50	7 459	6 570	51: 84	1 246	1 127	749	542	4 458	14.
646: 50	7 459	6 570	51: 84	1 246	1 127	749	542	4 458	16.
646: 50	7 459	6 570	51: 88	1 247	1 128	749	542	4 458	18.
646: 50	7 459	6 570	51: 88	1 247	1 128	749	542	4 458	19.
646: 50	7 459	6 570	51: 88	1 247	1 128	749	542	4 458	20.
647: —	7 465	6 575	51: 92	1 248	1 127	749	542	4 458	21.
647: —	7 465	6 575	51: 92	1 248	1 127	749	542	4 458	27.
647: —	7 465	6 575	51: 92	1 248	1 127	749	542	4 458	28.

mk

100 Belgian frangia	100 Sveitsin frangia	100 Ranskan uutta frangia	100 Italian liiraa	100 Itävallan šillinkiä	100 Portugalin escudoa	100 Islannin kruunua	100 Espanjan pesetaa	100 Tšekko-slovakian kruunua	Kuukausi
									1961
644: —	7 444	6 539	51: 61	1 232	1 120	843	—	4 458	I
643: 69	7 440	6 556	51: 68	1 234	1 121	843	—	4 458	II
644: 44	7 439	6 557	51: 68	1 235	1 122	845	—	4 458	III
642: 98	7 435	6 558	51: 74	1 234	1 123	845	547	4 458	IV
642: 56	7 427	6 561	51: 80	1 233	1 120	845	546	4 458	V
644: 27	7 449	6 567	51: 85	1 238	1 121	845	542	4 458	VI
647: 12	7 465	6 572	51: 90	1 247	1 120	845	542	4 458	VII
646: —	7 447	6 548	51: 83	1 247	1 123	756	542	4 458	VIII
646: —	7 449	6 537	51: 81	1 246	1 126	749	542	4 458	IX
646: —	7 438	6 541	51: 82	1 245	1 129	749	542	4 458	X
646: 04	7 437	6 548	51: 84	1 245	1 129	749	542	4 458	XI
646: 65	7 461	6 568	51: 87	1 247	1 127	749	542	4 458	XII

17. Avista-myyntikurssit vuosina 1946—1961

Vuosi	I USAn dollari			1 Englannin punta			100 Ruotsin kruunua		
	Korkein	Alin	Keskim.	Korkein	Alin	Keskim.	Korkein	Alin	Keskim.
1946	136: —	136: —	136: —	547: —	547: —	547: —	3 790: —	3 230: —	3 497: 91
1947	136: —	136: —	136: —	547: —	547: —	547: —	3 790: —	3 790: —	3 790: —
1948	136: —	136: —	136: —	547: —	547: —	547: —	3 790: —	3 790: —	3 790: —
1949	231: —	136: —	169: 16	646: —	547: —	597: 48	4 450: —	3 790: —	4 126: 56
1950	231: —	231: —	231: —	646: —	646: —	646: —	4 450: —	4 450: —	4 450: —
1951	231: —	231: —	231: —	646: —	646: —	646: —	4 450: —	4 450: —	4 450: —
1952	231: —	231: —	231: —	646: —	646: —	646: —	4 450: —	4 450: —	4 450: —
1953	231: —	231: —	231: —	646: —	646: —	646: —	4 450: —	4 450: —	4 450: —
1954	231: —	231: —	231: —	646: —	646: —	646: —	4 450: —	4 450: —	4 450: —
1955	231: —	231: —	231: —	646: —	646: —	646: —	4 450: —	4 450: —	4 450: —
1956	231: —	231: —	231: —	646: —	644: —	645: 25	4 479: —	4 440: —	4 458: —
1957	321: —	231: —	257: 31	898: 50	644: —	720: 09	6 210: —	4 456: —	4 975: —
1958	321: —	320: 40	320: 99	898: 50	894: —	896: 67	6 210: —	6 180: —	6 192: —
1959	320: 60	320: 20	320: 28	902: —	896: —	899: 60	6 197: —	6 185: —	6 192: —
1960	321: 20	320: 20	320: 72	903: 50	896: —	900: 49	6 232: —	6 185: —	6 207: —
1961	322: 20	320: 50	321: 46	905: 50	897: —	900: 88	6 245: —	6 195: —	6 223: —

Vuosi	100 Tanskan kruunua			100 Norjan kruunua			100 Sveitsin frangia		
	Korkein	Alin	Keskim.	Korkein	Alin	Keskim.	Korkein	Alin	Keskim.
1946	2 830: —	2 830: —	2 830: —	2 750: —	2 745: —	2 746: 99	3 175: —	3 175: —	3 175: —
1947	2 830: —	2 830: —	2 830: —	2 745: —	2 745: —	2 745: —	3 175: —	3 175: —	3 175: —
1948	2 830: —	2 830: —	2 830: —	2 745: —	2 745: —	2 745: —	3 175: —	3 175: —	3 175: —
1949	3 330: —	2 829: —	3 084: 72	3 231: —	2 745: —	2 992: 53	5 375: —	3 175: —	3 906: 29
1950	3 330: —	3 330: —	3 330: —	3 231: —	3 231: —	3 231: —	5 300: —	5 300: —	5 300: —
1951	3 340: —	3 330: —	3 334: 95	3 235: —	3 231: —	3 231: 77	5 300: —	5 300: —	5 300: —
1952	3 340: —	3 340: —	3 340: —	3 235: —	3 235: —	3 235: —	5 300: —	5 300: —	5 300: —
1953	3 340: —	3 340: —	3 340: —	3 235: —	3 235: —	3 235: —	5 300: —	5 300: —	5 300: —
1954	3 340: —	3 340: —	3 340: —	3 235: —	3 235: —	3 235: —	5 300: —	5 300: —	5 300: —
1955	3 341: —	3 340: —	3 340: —	3 235: —	3 228: —	3 235: —	5 300: —	5 275: —	5 300: —
1956	3 346: —	3 327: —	3 335: —	3 242: —	3 220: —	3 228: —	5 297: —	5 263: —	5 278: —
1957	4 640: —	3 331: —	3 714: —	4 500: —	3 227: —	3 604: —	7 370: —	5 277: —	5 883: —
1958	4 644: —	4 628: —	4 636: —	4 490: —	4 478: —	4 483: —	7 355: —	7 315: —	7 332: —
1959	4 656: —	4 642: —	4 649: —	4 500: —	4 484: —	4 494: —	7 440: —	7 368: —	7 413: —
1960	4 673: —	4 639: —	4 654: —	4 509: —	4 480: —	4 497: —	7 462: —	7 380: —	7 474: —
1961	4 684: —	4 638: —	4 657: —	4 525: —	4 490: —	4 502: —	7 466: —	7 418: —	7 444: —

Vuosi	100 D-markkaa			100 Ranskan frangia ^{1/} 100 Ranskan uutta frangia			100 Belgian frangia		
	Korkein	Alin	Keskim.	Korkein	Alin	Keskim.	Korkein	Alin	Keskim.
1946	—	—	—	115:—	114:—	114:14	310:—	310:—	310:—
1947	—	—	—	114:—	114:—	114:—	310:—	310:—	310:—
1948	—	—	—	114:—	53:37	64:07	310:—	310:—	310:—
1949	—	—	—	66:—	50:10	57:06	462:—	310:—	366:12
1950	—	—	—	66:—	66:—	66:—	462:—	462:—	462:—
1951	—	—	—	66:—	66:—	66:—	462:—	462:—	462:—
1952	5 500:—	5 500:—	5 500:—	66:—	66:—	66:—	462:—	462:—	462:—
1953	5 500:—	5 500:—	5 500:—	66:—	66:—	66:—	462:—	462:—	462:—
1954	5 500:—	5 500:—	5 500:—	66:—	66:—	66:—	462:—	462:—	462:—
1955	5 510:—	5 500:—	5 500:—	66:—	66:—	66:—	462:70	462:—	462:—
1956	5 519:—	5 501:—	5 511:—	66:—	65:54	65:74	463:50	460:50	462:69
1957	7 676:—	5 509:—	6 137:—	76:50	54:82	67:79	642:50	459:90	513:59
1958	7 671:—	7 627:—	7 655:—	76:45	64:98	76:25	644:50	642:—	643:25
1959	7 678:—	7 654:—	7 664:—	64:98	64:98	64:98	642:50	639:—	641:12
1960	7 704:—	7 678:—	7 691:—	6 555:—	6 520:—	6 541:—	645:50	640:—	643:37
1961	8 107:—	7 680:—	8 006:—	6 575:—	6 532:—	6 554:—	647:50	641:—	645:01

Vuosi	100 Hollannin florinia			Tšekkoslovakian kruunua			100 Italian liiraa		
	Korkein	Alin	Keskim.	Korkein	Alin	Keskim.	Korkein	Alin	Keskim.
1946	5 120:—	5 120:—	5 120:—	275:—	275:—	275:—	—	—	—
1947	5 120:—	5 120:—	5 120:—	275:—	275:—	275:—	—	—	—
1948	5 120:—	5 120:—	5 120:—	275:—	275:—	275:—	—	—	—
1949	6 090:—	5 120:—	5 605:76	462:—	275:—	339:51	—	—	—
1950	6 090:—	6 090:—	6 090:—	462:—	462:—	462:—	—	—	—
1951	6 090:—	6 090:—	6 090:—	462:—	462:—	462:—	—	—	—
1952	6 090:—	6 090:—	6 090:—	462:—	462:—	462:—	—	—	—
1953	6 090:—	6 090:—	6 090:—	3 208:—	3 208:—	3 208:—	—	—	—
1954	6 090:—	6 090:—	6 090:—	3 208:—	3 208:—	3 208:—	—	—	—
1955	6 090:—	6 080:—	6 090:—	3 208:—	3 208:—	3 208:—	—	—	—
1956	6 091:—	6 049:—	6 066:—	3 208:—	3 208:—	3 208:—	—	—	—
1957	8 475:—	6 056:—	6 768:—	4 463:—	3 208:—	3 575:—	51:35	51:25	51:35
1958	8 484:—	8 443:—	8 470:—	4 463:—	4 463:—	4 463:—	51:55	51:15	51:42
1959	8 502:—	8 475:—	8 487:—	4 463:—	4 458:—	4 460:—	51:65	51:35	51:60
1960	8 518:—	8 482:—	8 505:—	4 458:—	4 458:—	4 458:—	51:76	51:56	51:68
1961	8 969:—	8 470:—	8 858:—	4 458:—	4 458:—	4 458:—	51:92	51:60	51:79

¹ Uusi frangi 1 päivästä tammikuuta 1960 lähtien.

Eduskunnan pankkivaltuusmiehet vuoden 1961 lopussa

ESKOLA, KUSTAA OSKARI, maanviljelijä, *puheenjohtaja*
TANNER, VÄINÖ ALFRED, lakitieteen kunniatohtori, *varapuheenjohtaja*
AALTONEN, AIMO ANSELM, kirvesmies
WIHERHEIMO, TOIVO ANTERO, filosofian maisteri
PELTONEN, ONNI EVERT, veturinkuljettaja
KOSIMO, ARVO ILMARI, kanslianeuvos
MURTO, YRJÖ ALEKSANTERI, toimitsija
SÖDERHJELM, JOHAN OTTO, lakitieteen tohtori
UOTI, OLLI JOHANNES, valtiotieteen kandidaatti

Suomen Pankki vuoden 1961 lopussa

Johtokunta

WARIS, KLAUS HENRIK, filosofian tohtori, *puheenjohtaja*
LEINONEN, ESKO KULLERVO, lainopin kandidaatti
SIMONEN, AABRE EDVARD, lakitieteen lisensiaatti, varatuomari
KARJALAINEN, AHTI KALLE SAMULI, valtiotieteen tohtori, ulkoasiain-
ministeri, (virasta vapaa)
ROSSI, TARU REINO KAI, filosofian tohtori

Pankin sihteerit

VATANEN, UUNO ARMAS, luottoasiat
TAMMIVUORI, PERTTI JUHANI, hallinnolliset asiat
ASP, EERO RAFAEL, ulkomaan asiat
VOUTILAINEN, JOUKO JUHANI, ulkomaan asiat ja tiedotusasiat
IGNATTUS, KARL HERMAN, hallinnolliset asiat

Pankin pääkonttori

Ylikamreeri

ENGBERG, KARL GUNNAR

Osastopäälliköt

SUNDMAN, CARL GUSTAV, ulkomaanvaluutat
BLOMQUIST, PAUL MIKAEL, keskuskirjanpito
ÖSTERLUND, PAUL-ERIK LUDVIG, ulkomaanvaluutat
KAJANTIE, ARVO OLAVI, remburssit ja tarkastus
LINDSTRÖM, HELGE EUGEN, luottoasiat
JUSSILA, JUHO EINO, toimisto
EIBOLA, KAINO PELLEERVO, kirjanpito
NENONEN, AARRE VILHO, ulkomainen kirjeenvaihto

Ylikassanhoitaja

ASPELUND, BROR KARL ARTHUR

Taloustieteellinen tutkimuslaitos

VALVANNE, HEIKKI ILMARI, *tutkimuslaitoksen johtaja*
PAUNIO, JOUKO JUHANI KYÖSTI, *osastopäällikkö*